

Formularz zgłaszania uwag do projektu Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami
(nr projektu: UD 168)

wersja Word

Nazwa podmiotu (lub Imię i nazwisko) zgłaszającego uwagi:

RPO, PFRON, RPD, GUS, PUODO, ZUS. 23.01.2025

Zgłaszane uwagi i propozycje zmian do projektów Ustawy, Uzasadnienia lub Oceny Skutków Regulacji (OSR):

Uwaga: kolumny „Artykuł”, „Ustęp” oraz „Litera” są wypełniane jedynie w stosunku do uwag do treści Ustawy

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
1.	Uwaga ogólna		PUODO		<p>Celem projektowanej ustawy jest, jak wskazuje projektodawca, systemowe uregulowanie dostępu do usługi asystencji osobistej polegającej na indywidualnym wsparciu osób z niepełnosprawnościami. Świadczenie usług asystencji osobistej, zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami związane jest z przetwarzaniem danych i to danych różnych kategorii (zarówno zwykłych, jak też danych szczególnych kategorii, tj. danych dotyczących zdrowia wymienionych w art. 9 ust. 1 i zdefiniowanych w art. 4 pkt 15 rozporządzenia 2016/679).</p> <p>Dodatkowo, wykonywanie celów ustawy będzie się wiązało z przetwarzaniem takich danych na dużą skalę. Dlatego też szczególnie istotną kwestią jest zapewnienie zgodności procesów przetwarzania danych pozyskiwanych dla realizacji usługi asystencji osobistej z rozporządzeniem 2016/679 poprzez dokonanie oceny skutków dla ochrony danych (art. 35), w tym uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania (art. 25 rozporządzenia 2016/679). Poprawnie przeprowadzona ocena skutków dla ochrony danych powinna prowadzić do wykazania niezbędności przetwarzania wskazanych w przepisach o ochronie danych osobowych w</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych uległy znacznemu rozbudowaniu. W odniesieniu do oceny skutków dla ochrony danych osobowych na wstępie należy wskazać że w MRPiPS i jednostkach nadzorowanych istnieje wiele różnorodnych systemów przetwarzających dane osobowe osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Wieloletnie doświadczenie w tym zakresie, oraz współpraca z innymi podmiotami (ZUS, PFRON, MSWIA), pozwala stwierdzić, że wprowadzenie nowej usługi i tworzenie nowych baz danych zostanie wdrożone i stosowane w</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>określony – projektowany – sposób, we wskazanym konkretnie celu (celach) i zakresie oraz oceny ryzyka projektowanych rozwiązań pod tym kątem, a w konsekwencji wpływu na prawa i wolności, w tym prywatność osób objętych usługą asystencji. Cel przetwarzania musi być określony w podstawie prawnej, gdy są nią przepisy prawa powszechnie obowiązującego (art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679, wskazujący także inne istotne elementy regulacji kształtującej prawa i obowiązki w przedmiocie przetwarzania danych osobowych). Przeprowadzenie oceny skutków pozwoliłoby także na prawidłowe ukształtowanie ról w procesach przetwarzania danych i zakresów odpowiedzialności podmiotów uczestniczących w tym procesie na poszczególnych jego etapach za wykonywanie operacji na danych osobowych.</p> <p>Tymczasem, z przedstawionych dokumentów nie wynika, aby projektodawca przeprowadził w toku prac nad projektowaną ustawą test prywatności, który pozwoliłby przyjąć rozwiązania odpowiednio wyważone, wykazujące gwarancje pozwalające na skuteczną ochronę danych osobowych.</p>	<p>optymalny sposób. Systemy które wykorzystywane są przez MRPiPS w należy sposób chronią swoje zasoby i mają odpowiednie zabezpieczenia. W związku z tym w ocenie projektodawcy przeprowadzenie oceny skutków regulacji dla ochrony danych osobowych nie jest konieczne. Na tym etapie prac legislacyjnych nie niesie nowej jakości. Regulacje dotyczące systemów i przetwarzania danych zostały już skonsultowane z MC, ZUS i Departamentem Informatyki w MRPiPS. Dodatkowo należy wskazać, że projekt został uzupełniony i doprecyzowany w zakresie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych (art. 5,7, 17, 25 i 69).</p>
2.			RPD	Jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, do asystencji osobistej uprawnione są:	Przepis w proponowanym brzmieniu nie ma charakteru związania administracyjnego, co – zdaniem Rzecznika Praw Dziecka – jest pożądane. W ocenie Rzecznika, brzmienie przepisu powinno jednoznacznie przesądzać (nie sugerując, jak można to odczytać obecnie, uznania administracyjnego), że spełnienie przez daną osobę kryteriów art. 3 i art. 4	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wdrożenie wskazanej uwagi jest niezasadne, z racji, że de facto uniemożliwiłoby rzetelne ustalenie w zakresie potrzeby ustalenia</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					ustawy (z zastrzeżeniem wyjątków, gdy umowy międzynarodowe stanowią inaczej), gwarantuje ustalenie przez organ prawa do asystencji osobistej, tzn. wydanie w tym zakresie decyzji pozytywnej.	prawa do asystencji osobistej, co w konsekwencji mogłoby rodzić negatywne skutki dla osób wymagających najbardziej intensywnego wsparcia.
3.		Pkt 3	RPD	<p>cudzoziemcy:</p> <p>a) obywatele Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarskiej,</p> <p>d) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,</p> <p>d) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o</p>	<p>Pominięcie przez projektodawcę podmiotów dodanych przez Rzecznika w ramach nowych jednostek redakcyjnych art. 3 pkt 3 projektu ustawy – lit. f), g), h) i i) w sposób nieuzasadniony wykluczyłoby z możliwości skorzystania z asystencji osobistej cudzoziemców, którzy powinni mieć zapewniony dostęp do tej formy wsparcia na mocy przepisów prawa międzynarodowego albo z uwagi na swój bezterminowy pobyt w Polsce, trwałe związanie z naszym krajem i korzystanie z najsilniejszych zezwoleń pobytowych obecnych w systemie polskiego prawa migracyjnego.</p> <p>Przechodząc do szczegółowego uzasadnienia, pominięcie w art. 3 pkt 3 projektu ustawy cudzoziemców, którym nadano na terytorium RP status uchodźcy, udzielono ochrony uzupełniającej oraz członków ich rodzin (nowe lit. g) i i)) stoi w sprzeczności z art. 23 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. 1991, Nr 119, poz. 515) oraz z art. 29 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. ws. norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Projekt zawiera analogiczne regulacje do tych zawartych w ustawie o świadczeniu wspierającym, która podobnie jak proponowana przez nas ustawa dotyczy osób z niepełnosprawnościami o największych potrzebach wsparcia. Warto również nadmienić, że uzyskanie świadczenia wspierającego oraz 80 pkt w skali oceny potrzeby wsparcia jest niezbędne do ubiegania się o ustalenie prawa do asystencji osobistej.</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				<p>zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,</p> <p>d) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Tekst jedn. Dz. U. z 2024, poz. 769), - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej, <p>e) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatele Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f Umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.)</p> <p>-mający miejsce zamieszkania i przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,</p> <p>F) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały albo zezwolenia na</p>	<p>udzielanej ochrony. Oba te przepisy nakazują bowiem państwom-stronom (w przypadku art. 23 ww. Konwencji) i państwom członkowskim UE (w przypadku art. 29 ww. dyrektywy) zapewnienie beneficjentom ochrony międzynarodowej (tu: status uchodźczy i ochrona uzupełniająca) pełnego dostępu do wszystkich form wsparcia socjalnego, opieki społecznej i zabezpieczenia społecznego w państwie przyjmującym.</p> <p>Jeżeli chodzi o cudzoziemców, którym udzielono w Polsce zezwolenia na pobyt stały (najsilniejsze zezwolenie pobytowe, udzielane np. posiadaczom Karty Polaka, cudzoziemcom, którzy z powołaniem się na polskie pochodzenie, osiedlili się w Polsce na stałe, małżonkom obywateli polskich) albo zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE (zezwolenie udzielane po okresie 5-letniego nieprzerwanego i legalnego pobytu), tzn.</p> <p>cudzoziemców dodawanych przez RPD nową lit. f) w art. 3 pkt 3, pominięcie ich w zakresie dostępu do asystencji osobistej stałoby w jawnej sprzeczności z charakterem prawnym ich zezwoleń, które – poza prawami politycznymi – winny uprawniać tych cudzoziemców do pełni praw socjalno-ekonomicznych obywateli polskich. Co więcej, pominięcie tej grupy cudzoziemców, oznaczałoby, że są oni traktowani gorzej niż beneficjenci zezwoleń na pobyt czasowy wymienionych już w lit. c) i d) art. 3 pkt 3 projektu ustawy w jego aktualnym brzmieniu, co z kolei mogłoby być uznane za nierówne traktowanie / dyskryminację tych obcokrajowców. Co więcej, w przypadku beneficjentów zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, takie</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				<p>pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,</p> <p>G) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie statusu uchodźcy albo ochrony uzupełniającej,</p> <p>H) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych,</p> <p>I) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną, o którym mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.</p>	<p>pominięcie naruszałoby także art. 11 ust. 1 lit. d) dyrektywy</p> <p>2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi.</p> <p>Jeśli chodzi wreszcie o beneficjentów zgody na pobyt ze względów humanitarnych (nowa lit. h) proponowana przez RPD), pamiętać należy, że zezwolenia tego – o charakterze bezterminowym – udziela się (art. 348 ustawy o cudzoziemcach), aby chronić prawa cudzoziemców określone w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności lub prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka. Zdaniem Rzecznika, zupełnie niezrozumiałym byłoby w tym kontekście odmawianie dostępu do asystencji osobistej tej szczególnie wrażliwej grupie cudzoziemców, związanej z Polską na stałe i niemogącej powrócić do kraju pochodzenia. Podobnie, jak w przypadku zezwolenia na pobyt stały (uwagi powyżej), pominięcie tej grupy obcokrajowców raziłoby ich nieuzasadnionym, gorszym traktowaniem niż beneficjentów zezwoleń na pobyt czasowy wymienionych w art. 3 pkt 3 lit. c) i d)</p> <p>Podkreślenia wymaga także, iż ww. grupy cudzoziemców (nowe lit. f), g) h) i i)) mają w systemie prawa krajowego zapewniony dostęp do świadczenia wychowawczego, świadczeń rodzinnych, świadczenia dobry start, świadczeń pomocy społecznej. Tym samym, pozostawienie ich poza zakresem podmiotowym stosowania projektowanej ustawy nie tylko naruszałoby ww. przepisy prawa międzynarodowego i zasadę równego traktowania (art. 32 Konstytucji),</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					ale było także rażące niespójne z innymi ustawami dot. szeroko rozumianego wsparcia socjalnego	
4.		Ust. 1	RPD	do asystencji osobistej uprawnione są osoby, o których mowa w art. 3	Konsekwencja propozycji zmiany w obrębie art. 3 - przepis w proponowanym brzmieniu nie ma charakteru związania administracyjnego, co – zdaniem Rzecznika Praw Dziecka – jest pożądane. W ocenie Rzecznika, brzmienie przepisu powinno jednoznacznie przesądzać (nie sugerując, jak można to odczytać obecnie, uznania administracyjnego), że spełnienie przez daną osobę kryteriów art. 3 i art. 4 ustawy (z zastrzeżeniem wyjątków, gdy umowy międzynarodowe stanowią inaczej), gwarantuje ustalenie przez organ prawa do asystencji osobistej, tzn. wydanie w tym zakresie decyzji pozytywnej.	Uwaga nieuwzględniona. Wdrożenie wskazanej uwagi jest niezasadne, z racji, że de facto uniemożliwiłoby rzetelne ustalenie w zakresie potrzeby ustalenia prawa do asystencji osobistej, co w konsekwencji mogłoby rodzić negatywne skutki dla osób wymagających najbardziej intensywnego wsparcia.
5.	4	ust. 1 pkt 1	RPO	które ukończyły 18 rok życia i które w zakresie poziomu potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uzyskały co najmniej 80 punktów”	Wykluczenie osób w wieku emerytalnym i przedemerytalnym; zob. pkt III opinii Rzecznika Praw Obywatelskiego do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (znak: XI.022.6.2024.DB).	Uwaga nieuwzględniona. Osoby w wieku starszym nadal będą mogły ubiegać się o wsparcie w ramach projektów finansowanych z Funduszu Sprawiedliwości; będą miały również zapewnione adekwatne wsparcie w ramach projektowanej ustawy o bonie senioralnym.
	4	ust. 1 pkt 1	PFRON	„.....uzyskały co najmniej 60 punktów ;	Zgodnie z założeniem ustawy o asystencji osobistej proponowane przepisy prowadzić winny do niezależnego i samodzielnego życia OzN. Uzależnienie wsparcia asystenckiego od uzyskania 80 punktów poziomu potrzeby wsparcia jest w tym przypadku wykluczeniem praw konwencyjnych. System przyznawania i ustalania potrzeby wsparcia został tak sformułowany, że osoby nie posiadające	Uwaga nieuwzględniona. Ograniczenie do co najmniej 80 punktów wynika ze środków budżetowych przeznaczonych na asystencję osobistą w rozumieniu ustawowym.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>trudności w samodzielny poruszaniu się, a posiadające trudności w codziennym funkcjonowaniu np. z uwagi na niepełnosprawność intelektualną, zaburzenia psychiczne nie są w stanie uzyskać wskazanego pułapu punktowego. Fundusz sygnalizuje, iż osoby te mogą zostać wykluczone z możliwości wsparcia.</p> <p>Ponadto osoby uzyskujące obecnie poniżej 80 pkt – więcej niż 70 np. są uwzględniane przy wyliczeniu środków na finansowanie funkcjonowania w Programie Rady Nadzorczej PFRON pod tytułem Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe, a również w określonym zakresie potrzebują wsparcia AAON. Szczególnie mieszkające samotnie.</p>	Dodatkowo należy podkreślić, że do osób, które uzyskają mniej niż 80 pkt na skali poziomu potrzeby wsparcia wciąż będą mogli uzyskać dostęp do asystencji osobistej poprzez wsparcie realizowane projektowo, a dla wielu z nich kluczowe do realizacji niezależnego życia są inne instrumenty, takie jak likwidacja barier architektonicznych czy wsparcie na rynku pracy.
6.	4	Ust. 1 pkt 2	RPD	które ukończyły 7 lat do ukończenia 18. roku życia, i które posiadają	Odnosząc się do celu ustawy, jakim ma być m.in. odciążenie opiekunów w kontekście możliwości podjęcia przez nich aktywności zawodowej zasadne byłoby powiązanie granicy wieku z momentem rozpoczęcia edukacji szkolnej. Umożliwiłoby to wcześniejszy powrót na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi.	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Ze względu na ograniczone środki budżetowe projektodawca nie przewiduje rozszerzenia grona uprawnionych do asystencji ustawowej na tym etapie.</p> <p>Jednocześnie dzieci poniżej wpisanego w ustawie wieku mogą wciąż korzystać z asystencji w ramach projektów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego.</p>
7.	4	Ust.1 pkt 2 lit. a	PFRON	O prawo do asystencji osobistej mogą ubiegać się osoby:	W ocenie Funduszu jest brak uzasadnienia dla pominięcia grupy dzieci do 13. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze	Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				„(...) 2) które ukończyły 7 rok życia do ukończenia 18. roku życia, i które posiadają: a) orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo (...)”.	wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Proponuje się włączenie dzieci od dnia rozpoczęcia obowiązku szkolnego , tj. od 7 roku życia.	Ze względu na ograniczone środki budżetowe projektodawca nie przewiduje rozszerzenia grona uprawnionych do asystencji ustawowej. Jednocześnie dzieci poniżej wpisanego w ustawie wieku mogą wciąż korzystać z asystencji w ramach projektów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego.
8.	4	Ust.1 pkt 2 lit. b	RPO		Ograniczenie kręgu uprawnionych do ustalenia prawa do asystencji do małoletnich posiadających wyłącznie znaczny stopień niepełnosprawności.	Uwaga wyjaśniona. Znaczny stopień niepełnosprawności w przypadku dzieci funkcjonuje tylko wobec dzieci od 16 rż.
9.	4	Ust. 1 i 2	RPO	Dwa różne systemy orzecznicze dla dzieci i dorosłych mogą spowodować, że po osiągnięciu 18. roku życia osoba utraci prawo do wsparcia w formie usług asystencji.	Wskazane dwa systemy orzecznicze są oparte na różnych kryteriach (orzecznictwo medyczne dla dzieci ze wskazaniem przyczyny niepełnosprawności oraz konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji bądź orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności po 16. roku życia) oraz decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia w oparciu o 33 obszary (orzecznictwo funkcjonalne).	Uwaga nieuwzględniona. Art. 4 ust. 3 przewiduje warunkowe prawo do usługi asystencji przez okres 3 miesięcy. Jeśli osoba uprawniona złoży w tym okresie wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej, zachowuje ona prawo do dotychczas ustalonej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej do czasu prawomocnego rozpoznania tego wniosku.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						Należy również nadmienić, że niezależnie od różnic między systemami orzecznictwa dającymi szansę ubiegania się o ustalenie prawa do asystencji osobistej, w obydwu wypadkach prawo to przyznawane jest czasowo.
10.	4	2	PFRON	Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65. roku życia, jest uprawniona do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja, o której mowa w art. 8 ust. 6.	Doprecyzowanie informacji o podstawie nabycia prawa do asystencji osobistej. Dodanie odwołania do art. 8 ust. 6.	Uwaga uwzględniona Aktualne brzmienie wzmiankowanego artykułu i ustępu: Art. 9. 2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65. roku życia, jest uprawniona do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej.
11.	4	2	RPO		Do rozważenia kwestia terminu przedłużenia prawa do asystencji dla osób powyżej 65 roku życia.	Uwaga częściowo uwzględniona. Osobom powyżej 65 roku życia asystencja osobista

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						przysługuje na czas trwania decyzji o asystencji.
12.	4		ZUS		<p>Na tle art. 4 projektu.</p> <p>Zwracamy uwagę na potrzebę rozstrzygnięcia i ewentualnego uregulowania kwestii zbiegu prawa do asystencji osobistej i świadczenia w postaci zasiłku opiekuńczego nad osobą, której świadczona jest usługa asystencji. Zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad m.in. z tytułu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) chorym dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia 18 lat; 2) dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia 18 lat w przypadkach określonych w tej ustawie; 3) innym chorym członkiem rodziny. <p>Zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli poza ubezpieczonym są inni członkowie rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym, mogący zapewnić opiekę dziecku lub choremu członkowi rodziny. Nie dotyczy to jednak opieki sprawowanej nad chorym dzieckiem w wieku do 2</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Zaproponowana w projekcie ustawy asystencja osobista jest oddzielnym wsparciem dla osoby z niepełnosprawnością realizującym inne niż zasiłek opiekuńczy cele - umożliwienie niezależnego życia, nie zaś zapewnienie opieki. Stąd osobom wymienionym w art. 32 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa będzie przysługiwał zasiłek opiekuńczy niezależnie od ustalenia prawa do asystencji osobistej. Jest to szczególnie istotne w związku z ograniczeniem liczby godzin asystencji dla osób niepełnoletnich do 80 miesięcznie, co nawet w wypadku częściowej zbieżności celów oznacza konieczność zapewnienia opieki w znacząco większym wymiarze.</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>lat. W naszej ocenie z uwagi na brak odmiennych uregulowań w projekcie ustawy, ww. osoby ubezpieczone, wymienione w art. 32 przywołanej ustawy, będą miały prawo do zasiłku opiekuńczego również w sytuacji, gdy osoba niepełnosprawna będzie miała ustalonego asystenta osobistego. Wobec ograniczeń wynikających z art. 21 i nast. projektu budzi nasze wątpliwości czy taka jest intencja projektodawcy. Jeżeli nie, to należałoby doprecyzować, czy prawo do zasiłku opiekuńczego będzie przysługiwało (a jeżeli tak to na jakich zasadach) również wówczas, gdy osoba niepełnosprawna, która na przykład ze względu na chorobę będzie wymagała opieki członka rodziny finansowanej z ubezpieczenia chorobowego będzie miała w tym okresie prawo do asystenta osobistego.</p>	Należy podkreślić, że Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami wielokrotnie wskazywał na konieczność wdrożenia dodatkowego elementu (a nie zastąpienia dotychczasowego wsparcia) w postaci uregulowanej ustawowo asystencji osobistej.
13.	5	2	PFRON	Godziny asystencji osobistej sprawozdaje się za każdy miesiąc. Okresem rozliczeniowym jest okres 12 miesięcy.	Przepis dotyczący rozliczenia jest nieprecyzyjny, nie jest jasne czy dotyczy rozliczenia finansowego pomiędzy realizatorem a instytucją finansującą (wtedy kwartalny okres rozliczeniowy jest zdecydowanie zbyt długi i w przypadku systemu refundacyjnego zablokuje ciągłość realizacji usług), czy dotyczy okresu rozliczeniowego przyznanych godzin asystencji. W drugim przypadku okres rozliczeniowy jest zbyt krótki. Oznaczałby, że osoba dla której przyznano np. 30h miesięcznie – jeśli w trzecim miesiącu realizacji nie wykorzysta godzin asystencji (np. z powodu hospitalizacji) nie będzie mogła po zamkniętym 3-miesięcznym okresie wykorzystać większej ilości asystencji w 4 miesiącu świadczenia usługi.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Wskazana kwestia została całościowo doprecyzowana w treści ustawy oraz w ramach uzasadnienia.</p>
14.	5	Ust. 3	PFRON	Jeżeli użytkownik nie wykorzystał godzin asystencji w danym miesiącu, może on wykorzystać te godziny w kolejnych miesiącach, jednak suma godzin w każdym kolejnym miesiącu nie może przekroczyć dwukrotności miesięcznego wymiaru, o	Uproszczenie brzmienia przepisu z uwagi na dostępność dla czytelnika.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Przepis został całościowo przeformułowany, również pod kątem dostępności dla czytelnika.</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				którym mowa w ust. 1.		
15.	6	Ust. 1 i 2	RPO		Wskazana liczba godzin jest znacznie zróżnicowana, a uzasadnienie nie wskazuje na jakiej podstawie zastosowano takie zróżnicowanie. Wydaje się, że zespół oceniający mógłby uwzględniać takie kryteria jak korzystanie z dziennych placówek wsparcia, systemu oświaty i wówczas uwzględniać niezbędny godzinowy zakres wsparcia.	Uwaga częściowo uwzględniona. Korzystanie z dziennych placówek wsparcia, placówek edukacyjnych i innych wymienionych w ustawie może ulec zmianie w trakcie korzystania z usługi asystencji – sytuacja osoby z niepełnosprawnością może bowiem ulec zarówno polepszeniu (np. Dzięki korzystaniu z prawa do asystencji) jak i polepszeniu (np. Ze względu na zmianę stanu zdrowia, zmianę wsparcia otoczenia społecznego itp.). W związku z tym, że na terenie placówek udzielane są innego rodzaju instrumenty wsparcia finansowane z budżetu państwa, zdecydowano się na takie brzmienie artykułu, możliwie elastyczne dla zmian sytuacji życiowej użytkownika asystencji.
16.		Ust. 2 pkt 2	RPD	W przypadku osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2: maksymalna miesięczna liczba godzin asystencji osobistej wynosi 240.	Uwzględniając treść art. 6 ust 4, zgodnie z którym formularz oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej opracowany ma zostać z uwzględnieniem poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z	Uwaga nieuwzględniona. Asystencja osobista nie jest jedynym sposobem wsparcia udzielanym

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					niepełnosprawnością oraz zapewnienia jej odpowiedniego zakresu wsparcia, nieakceptowalny jest zapis różnicujący maksymalny miesięczny wymiar godzin asystencji osobistej jedynie w oparciu o kryterium wieku.	osobom z niepełnosprawnościami, a osiągnięcie wieku 18 lat oznacza również zakończenie obowiązku szkolnego. Podczas realizowania obowiązku szkolnego osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności ma również zwiększoną subwencję oświatową, a za wsparcie podczas realizowania obowiązku szkolnego odpowiada placówka.
17.	6	Ust. 3 pkt 1	PFRON		Pytanie do wnioskodawcy – czy w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 4 będzie wyjaśniony formularz oceny potrzeb. W projekcie ustawy brak jego definicji. Stąd wątpliwość PFRON.	Uwaga wyjaśniona. Formularz będzie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie przepisów ustawy.
18.		Ust. 4 (oraz w art. 7 ust. 11)	PUODO		W analizowanym projekcie wprowadza się upoważnienia ustawowe do wydania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rozporządzeń wykonawczych. O ile na podstawie tych regulacji miałyby być przetwarzane dane osobowe, co jest wysoce prawdopodobne, to umocowanie do ich przetwarzania musi wynikać z przepisów powszechnie obowiązujących, a nie być oddane do uregulowania aktami wykonawczymi . Ponadto, zgodnie z konstytucyjną zasadą wyłączności regulacji ustawowej przewidzianą w art. 51 Konstytucji RP, dane osobowe szczególnej kategorii (art. 9 i art. 10 rozporządzenia 2016/659) podlegają kwalifikowanej ochronie i mogą być	Uwaga nieuwzględniona. Przepisy są wzorowane na ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przy ocenie poziomu potrzeby wsparcia. Podobnie jak w ww. Ustawie w projekcie wymienia się dane osobowe jakie wnioskodawca zawiera we wniosku. Natomiast nie są wymieniane dane

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>przetwarzane tylko na podstawie szczególnych warunków określonych przez ustawodawcę.</p> <p>Regulacja o odpowiedniej randze powinna także odpowiadać wymogom art. 5 rozporządzenia 2016/679 (zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych, w tym: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, minimalizacji danych, ograniczenia celu przetwarzania, retencji danych, rozliczalności), jak i zawierać elementy wskazane w art. 6 ust. 3, skoro przetwarzanie danych osobowych związane jest realizacją obowiązków prawnych lub jest niezbędne dla wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym.</p> <p>Z tych względów przepisy rangi rozporządzenia stanowią nieodpowiednią podstawę dla regulowania praw i obowiązków dotyczących przetwarzania danych osobowych szczególnych kategorii, a właściwe ich uregulowanie powinno być mocą aktu rangi ustawy. Ponadto, nie należy pozostawiać woli wykonawcy norm decyzji w zakresie tego czy i jakie dane osobowe będzie przetwarzał, lecz wyznaczyć odpowiednio dobrane do realizacji <i>ratio legis</i> elementy podstawy prawnej w zakresie przetwarzania danych osobowych celem zapewnienia realizacji usługi asystencji osobistej. Ta kierunkowa uwaga odnosi się do poniżej wymienionych przepisów:</p> <p>2) Art. 6 ust. 4 projektowanej ustawy zawierającego upoważnienie ustawowe zobowiązujące do wydania przepisów wykonawczych określających formularz oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, uwzględniając w nim wskaźniki dotyczące obecnej i planowanej aktywności życiowej, w tym zawodowej i społecznej, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością</p>	osobowe w przypadku wskazanych formularzy.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					oraz zapewnienie jej odpowiedniego zakresu wsparcia. 2) Art. 7 ust. 11 projektowanej ustawy stanowiącego, że w drodze rozporządzenia zostanie określony wzór wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej wraz z wzorem formularza samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej.	
19.	6	Ust. 4	RPO		Brak projektu przepisów rozporządzenia wykonawczego Z uwagi na wskazanie w delegacji ustawowej na wydanie rozporządzenia odnośnie do określenia formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej nie jest możliwa ocena uwzględnienia wszystkich aspektów potrzeb, szczególnie w zakresie specyfiki wynikającej z niepełnosprawności czy wieku.	Uwaga uwzględniona. Formularz będzie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie przepisów ustawy.
20.	6	Ust. 4	PFRON	4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi,	Zamiast wyrazu „sprawy” należy wstawić wyraz „spraw”.	Uwaga uwzględniona. Przepis został adekwatnie przeredagowany.
21.	7		ZUS		Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w dostępie do systemu obsługującego asystencję osobistą. Dotychczasowe doświadczenia Zakładu związane z obsługą osób z niepełnosprawnościami przy realizacji zadań związanych z obsługą wypłaty świadczeń wspierających pozwalają na przedstawienie wypracowanego sposobu postępowania w tym zakresie. W przypadku konieczności wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie składania elektronicznie wniosków, we wszystkich salach	Uwaga uwzględniona. Zasadne jest wykorzystanie doświadczenia ZUS we wskazanym zakresie.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>obsługi klientów udostępnione są specjalne stanowiska komputerowe, na których przy wsparciu pracownika Zakładu klienci mogą wypełnić i wysłać wniosek przez portal PUE/eZUS. Pracownicy pomagają też założyć profil PUE/eZUS. W większości takich placówek powołani są opiekunowie, którzy zobowiązani są natychmiastowo reagować w każdej sytuacji, w której klient zgłaszający się do placówki potrzebuje pomocy.</p> <p>Zgodnie z dotychczasowymi praktykami dotyczącymi wsparcia klientów poza placówkami Zakładu, wykorzystywane są również lokalne formy współpracy np. z organizacjami samorządowymi w ramach których – w zależności od lokalnych potrzeb i oczekiwań – organizowane są tzw. mobilne punkty wsparcia dla klientów. Pracownicy Zakładu podczas takich dyżurów zakładają profile na PUE/eZUS i pomagają złożyć elektronicznie wniosek. Co do zasady przy poprzednich programach dyżury w urzędach/ośrodkach pomocy były organizowane zwłaszcza w tych miejscowościach, w których nie ma placówek Zakładu.</p> <p>W wyjątkowych przypadkach pracownicy Zakładu zapewniają pomoc przy składaniu wniosku w miejscu innym niż siedziba, oddział lub wyznaczona jednostka organizacyjna Zakładu. Pomoc taka jest zapewniona w wyjątkowych sytuacjach: gdy klient ze znacznym stopniem niepełnosprawności ruchowej nie jest w stanie osobiście załatwić sprawy w placówce Zakładu ani skorzystać z obsługi w innej formie alternatywnej telefonicznie lub mailowo przez Centrum Kontaktu Klientów ZUS przez PUE/eZUS, e-wizytę bądź listownie. Przy czym tak jak wskazano na wstępie, taka forma wsparcia jest stosowana sporadycznie, w wyjątkowych sytuacjach, po upewnieniu się przez pracownika Zakładu, że faktycznie osoba zainteresowana nie może skorzystać z innych form</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					kontaktu i nie ma wyznaczonej osoby do reprezentowania i działania w jej imieniu.	
22.	7	Ust. 1	RPO	Propozycja dodania ustępu: „Przepisy ustawy przewidujące wymóg wyrażenia zgody przez przedstawiciela ustawowego osoby małoletniej lub osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie stosuje się również do osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, jeżeli wynika to z postanowienia sądu opiekuńczego o ustanowieniu kuratora.”	<p>Nie uwzględniono możliwości złożenia wniosku przez kuratora dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo we wskazanym zakresie działania.</p> <p>Brak jednoznacznego wskazania, czy osoby umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych instytucjonalnej formy pieczy zastępczej oraz regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych są uprawnione do składania wniosków o ustalenie prawa do asystencji osobistej, a także brak określenia wymogu uzyskania zgody oraz określenia osoby uprawnionej do składania wniosku w imieniu osoby z niepełnosprawnością (analogicznie do sytuacji osób umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego). Z art. 21 ust. 2 wynika jedynie, że na terenie placówek instytucjonalnej pieczy asystencja nie jest realizowana.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dodano odpowiednie zapisy dotyczące możliwości złożenia wniosku przez kuratora bądź osobę stale wspierającą w wypadku osoby ubezwłasnowolnionej częściowo.</p> <p>Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.</p>
23.	7	Ust. 2	RPO		<p>Brak procedury wniesienia i rozpatrzenia sprzeciwu, która powinna być wyraźnie ustanowiona w tej ustawie.</p> <p>Brak jest określenia, do kogo ma być złożony sprzeciw osoby ubezwłasnowolnionej, w jakiej formie i jaki wywiera on skutek. Brak w tym zakresie odniesienia w uzasadnieniu do ustawy, gdzie mowa jest tylko, że wniosek mogą złożyć opiekun prawny lub osoba wspierająca za zgodą osoby ubezwłasnowolnionej (str. 11).</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazana kwestia została całościowo doprecyzowana.</p> <p>Zrezygnowano jednocześnie z procedury sprzeciwu.</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					Trwają aktualnie prace nad projektem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12392502), który ma zlikwidować instytucję ubezwłasnowolnienia. Należy uwzględnić w toku prac na projektem niniejszej ustawy.	
24.	7	Ust. 2	PFRON	Dodanie ust. 2a 2a. Wniosek może również złożyć ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) – centrum usług społecznych.	W sytuacji gdy ośrodek pomocy społecznej zauważy potrzebę wsparcia asystenckiego dla osób z niepełnosprawnością będzie mógł on również zawniioskować o przyznanie usług. Podobne przepisy obowiązują np. w zakresie orzekania o niepełnosprawności.	Uwaga nieuwzględniona. OPS może pomóc w wypełnieniu wniosku, ale wniosek zawiera m.in. formularz samooceny, którego OPS sam nie jest w stanie wypełnić za osobę.
25.	7	Ust 4 pkt 2	PFRON	datę wydania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b ³ ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, określenie organu, który ustalił poziom potrzeby wsparcia oraz okres ważności tego ustalenia, w przypadku osób posiadających decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia;	Jeżeli zgodnie z orzecnictwem ostateczność decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia ustalona będzie od dnia wydania orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, znacznie przedłuży to czas oczekiwania na usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością – nawet do kilkunastu miesięcy. Wątpliwość PFRON w interpretacji fragmentu brzmienia przepisu: „./ w przypadku osób posiadających decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia” oznacza, że do złożenia wniosku Osoby z Niepełnosprawnością nie potrzebuje być orzeczona w systemie ustalania poziomu potrzeby wsparcia? – fragment ten może być w sprzeczności z art. 4 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy. Czy chodzi o wcześniej wydane decyzje?	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
26.	7	Ust. 8	RPO		Wykluczenie cyfrowe, brak możliwości złożenia wniosku w innej formie niż cyfrowa.	Uwaga częściowo uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					Do analizy również pod kątem udzielonej odpowiedzi przez BON w sprawie świadczenia wspierającego (wskazanie możliwości założenia konta przez pracownika ZUS i pomocy w złożeniu wniosku). Niewystarczające pod kątem możliwości i zapoznania się z decyzją i wszczęcia procedury odwoławczej.	Wnioski będą składane wyłącznie elektronicznie z uwagi na niezbędną efektywność działania. W wypadku osób wymagających wsparcia w złożeniu wniosku (w tym wykluczonych cyfrowo) Art. 11 ust. 6 oraz art 11. ust. 10 przewiduje pomoc powiatu oraz tryb, w jakim zostanie ona udzielona. Przewidziano również wsparcie ZUS.
27.	7	Ust. 8-11	PFRON	Powinno być oznaczenie jednostką redakcyjną ust. 8, 9, 10. Użycie w ustawie jednego wyrażenia „system teleinformatyczny” lub „system teleinformatyczny asystencji osobistej”, bądź wprowadzenie jego skrótu.	Brak oznaczenia jednostką redakcyjną ust. 9. Uwaga do użytych pierwszy raz w art. 7 ust. 8 pkt 1 projektu ustawy wyrazów „system teleinformatyczny”. Ponadto w projekcie ustawy są użyte wyrazy „system teleinformatyczny” lub „system teleinformatyczny asystencji osobistej”. Proponuje się wskazanie jednego wyrażenia bądź wprowadzenie jego skrótu. Np. w art. 13 ust. 1 projektu ustawy ma brzmienie: „Obsługa zarządzania asystencją osobistą odbywa się w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 34.” Pojawiają się dwa razy wyrazy „asystencji osobistej”. Powtarzają się te same wyrazy.	Uwaga uwzględniona. Przepisy zostały całościowo przeredagowane.
28.	7	10	RPO		Utworzenie możliwości złożenia wniosku w miejscu zamieszkania w asyście pracownika udzielającego wsparcia technicznego i merytorycznego w całym procesie zasługuje na pełną aprobatę. Niemniej tym bardziej wskazane byłoby stworzenie przestrzeni w postaci np. punktu w budynku np. starostwa powiatowego, w którym urzędnik pomagałby	Uwaga uwzględniona. Z projektu została usunięta nieostra klauzula szczególnie uzasadnionych przypadków, oraz została zapewniona możliwość

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>technicznie i merytorycznie złożyć osobie z niepełnosprawnością wniosek (zob.: uwaga powyżej).</p> <p>Co więcej, pojęcie „szczególnie uzasadnionych przypadków” jest nieostre, nie jest wiadome, kto miałby podejmować decyzję, czy dany stan faktyczny mieści się w zakresie pojęcia „szczególnie uzasadnionych przypadków”. Stąd też właściwe wydaje się wykreślenia pojęcia „szczególnie uzasadnionych przypadków” bądź jego doprecyzowanie.</p>	złożenia wniosku w siedzibie powiatu.
29.	7	11	RPO		Brak projektu rozporządzenia wykonawczego	Uwaga uwzględniona. Projekt aktu wykonawczego zostanie dołączony do Ustawy w momencie skierowania na SKRM.
30.	8	1	RPO	Dodanie: „ decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia ”		Uwaga nieuwzględniona. Dalsza część wskazanego artykułu normuje formę wydania decyzji.
31.	8	Ust. 1	PUODO		Zgodnie z art. 8 ust. 1 projektowanej ustawy prawo do asystencji osobistej ustala się – oprócz informacji wskazanych w formularzu samooceny – także na podstawie oceny funkcjonowania osoby ubiegającej się o prawo do asystencji, w oparciu o obserwację, wywiad bezpośredni . W kontekście zasady legalności, rzetelności i przejrzystości zawartej w art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia 2016/679[1] oraz zakresu i sposobu ingerencji w prawa podstawowe osoby, której dane dotyczą (godność, prawo do prywatności, intymności), wyjaśnienia i doprecyzowania wymaga istota i forma tego sposobu diagnozowania potrzeb osoby	Uwaga uwzględniona. Przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych uległy znacznemu rozbudowaniu.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					niepełnosprawnej, inicjującego jej prawo do asystencji. Stosowna analiza konieczności i niezbędności przyjmowanych w tej kwestii rozwiązań powinna stanowić element tzw. testu prywatności – oceny skutków dla ochrony danych osobowych (art. 35 ust. 1 i 10 rozporządzenia 2016/679).	
32.	8	4	PFRON	„4. Do składu, o którym mowa w ust. 3, może należeć osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej. W przypadku, gdy dany rodzaj niepełnosprawności uniemożliwia pełnienie funkcji członka składu, do składu może wejść osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej.”.	<p>Przyjęty w projekcie zapis może powodować trudności realizacyjne i logistyczne.</p> <p>Realizator zobowiązany będzie do zapewnienia, w każdym indywidualnym przypadku, składu który określa ustawa, co może powodować znaczne wydłużenie ustalenia Prawa do asystencji osobistej.</p> <p>Szczególnie z uwagi na fakt uprzedniego, szczegółowego przeszkolenia i certyfikowania członków zespołu (centralnie przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych).</p> <p>Proponujemy pozostawienie zapisu ale dopuszczającego zaproponowane podejście na zasadzie fakultatywności a nie obowiązku</p> <p>Dodany został wyraz „może” przed wyrazami „należeć” i „wejść” użytymi w odpowiednim przypadku.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazany artykuł został przeformułowany w kierunku fakultatywności udziału osoby ze zbliżoną niepełnosprawnością w składzie.</p>
33.	8	4	RPO	Pojęcie osoby z najbardziej zbliżoną niepełnosprawnością	Takie sformułowanie bez definicji może budzić wątpliwości interpretacyjne na etapie ustalania członków zespołu. Zasadnym wydaje się odniesienie do przyczyny niepełnosprawności oraz zakresu bądź obszarów wymaganego wsparcia z decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Udział osoby z niepełnosprawnością w składzie zespołu został zmieniony na fakultatywny, co m.in. zmniejsza rangę</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						trudności z precyzowaniem wskazanego pojęcia.
34.		7	RPO		<p>Rozbieżność okresów, na jakie wydaje się decyzję o ustaleniu prawa o asystencji osobistej oraz decyzję o ustaleniu poziomu potrzeby wsparcia.</p> <p>Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia wydaje się na okres, na który osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych na podstawie ostatecznego orzeczenia, ustalającego stopień niepełnosprawności, albo orzeczenia, o którym mowa w art. 5 albo art. 62, o których mowa w art. 6b4 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 39, jednakże na okres nie dłuższy niż 7 lat, liczony od dnia złożenia wniosku. Aktualnie okres oczekiwania na wydanie decyzji wynosi ok. 24 miesiące. Wydaje się, że wprowadzenie kolejnego limitu czasu jest niezasadne. Za zasadne można uznać, by czas ważności decyzji odpowiadał okresowi ważności decyzji ustalającej poziom wsparcia bądź orzeczenia o niepełnosprawności (w przypadku dzieci od 13 do 16 roku życia).</p> <p>Wydaje się zasadne ujednolicenie co najmniej z okresem, na który ustala się poziom potrzeby wsparcia w rozumieniu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 6b5 ust. 3). Warto też zaznaczyć, iż w Sejmie jest procedowana petycja w sprawie zmiany okresu, na jaki jest wydawana decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/agent.xsp?symbol=PETYCJA&NrPetycji=BKSP-155-X-157/24.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Nie powinno się wiązać decyzji ustalającej prawo do asystencji z decyzją ustalającą poziom potrzeby wsparcia. Decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia może być zmieniana, a to pociągałoby za sobą każdorazową zmianę decyzji ustalającej prawo do asystencji.</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					Nie jest wiadome również od jakich okoliczności zależeć będzie okres, na jaki zostanie przyznana asystencja. W sytuacji skrajnej i korzystaniu z uprawnienia przyznawania asystencji np. na rok, problemy związane z rocznymi programami (np. brak ciągłości wsparcia) nie zostaną rozwiązane.	
35.		Ust. 8 pkt 2	RPO		<p>Wydaje się, że wprowadzenie stawki na etapie decyzji administracyjnej, a następnie w kontrakcie trójstronnym jest niepotrzebnie dublowane. Z uwagi na zróżnicowane umiejętności przyszłych asystentów wydaje się, że wprowadzenie stawki w decyzji może ograniczyć możliwość uzyskania wsparcia. Pozostawienie stawki wyłącznie w kontrakcie wydaje się bardziej właściwe z uwagi na elastyczność.</p> <p>Skoro w art. 16 ust. 7 projektu ustawy wpisano obowiązek corocznej waloryzacji stawki godzinowej, to uwzględnienie jej w treści decyzji spowoduje coroczną konieczność jej ponownego wydawania/zmiany.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W decyzji nie będzie określana wysokość stawki asystenta osobistego tylko poziom stawki asystencji osobistej, zaś poziomy stawek zostały opisane w uzupełnionej treści ustawy.</p> <p>Nie będzie zatem zdecydowanie konieczności aktualizowania decyzji w oparciu jedynie o coroczną waloryzację stawek.</p> <p>Jednocześnie określanie poziomu stawki asystencji osobistej w decyzji administracyjnej jest merytorycznie zdecydowanie uzasadnione ze względu na to, że to w drodze tej decyzji zostają określone potrzeby wsparcia asystenckiego oraz ewentualne czynniki, które będą sprawiały, że praca asystenta będzie cięższa (np. Złożone potrzeby</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						użytkownika asystencji, szczególnie trudne czynności pielęgnacyjno-medyczne). W decyzji administracyjnej zostanie podany poziom stawki asystencji osobistej, która - niezależnie od samej decyzji - będzie poddawana waloryzacji.
36.	8	9	PFRON		Z treści przepisu nie wynika wprost kto podpisuje decyzję ustalającą prawo do asystencji. Czy kwestia podpisu zostanie uregulowana w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy?	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści Ustawy.
37.	8	10	PFRON	Od decyzji Zespołu przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 30 dni od daty jej doręczenia.	Proponuje się wskazanie od decyzji jakiego podmiotu przysługuje wniosek. Za wyrazem „decyzji” proponuje się dodać wyraz „Zespołu”.	Uwaga uwzględniona. Przepis został adekwatnie przeredagowany.
38.	8	12	RPO		Treść powoduje zasadnicze wątpliwości odnośnie do pozbawienia drogi sądowej z uwagi na wyłączenie prawa do odwołania od decyzji wydanej w wyniku ponownego rozpatrzenia wniosku. Warto rozważyć wprowadzenie mechanizmu analogicznego do postępowania o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, tj. prawa do wniesienia odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (art. 6c ust. 8 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wykreślono przepisy mogące powodować wątpliwości.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
39.		16	RPO		Brak projektu rozporządzenia wykonawczego.	Uwaga uwzględniona. Projekty rozporządzeń zostaną przedstawione zgodnie z postanowieniami Regulaminu Rady Ministrów.
40.	8	16 pkt 1	PFRON	szczegółowy sposób postępowania przy wydawaniu decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej, kwalifikacje oraz sposób powoływania i odwoływania członków zespołów, a także sposób działania tych składów,	W art. 2 pkt 8 znajduje się definicja zespołu.	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały ujednolicone w treści ustawy.
41.	8	16 pkt 2	PFRON	tryb szkolenia i minima programowe szkoleń dla członków zespołów – mając na względzie zachowanie jednolitości stosowania przez zespoły narzędzia do oceny poziomu potrzeby wsparcia oraz rzetelnej oceny poziomu potrzeby wsparcia,	W art. 2 pkt 8 znajduje się definicja zespołu.	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały ujednolicone w treści ustawy.
42.		Ust. 2	RPO		Konieczne doprecyzowanie, że można wystąpić w każdym czasie w przypadku zmiany potrzeb. Kształt przepisu nie pozwala na zmianę decyzji dotychczasowej ustalającej prawo do asystencji co powoduje, że przy samej zmianie zakresu potrzeb użytkownika asystencji będzie on musiał na nowo przechodzić całą procedurę ustalenia prawa do asystencji. Jest to niekorzystne dla osób z niepełnosprawnością. Ponownie należy wskazać, że aktualnie trwają prace nad projektem ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (dot. także innych przepisów, w których mowa o ubezwłasnowolnionych).	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały ujednolicone w treści ustawy.
43.		Ust. 2	RPO		Brak korelacji z art. 7 ust. 2 zd. ostatnie, gdzie mowa jest o sprzeciwie osoby ubezwłasnowolnionej,	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					wydaje się, że w przypadku pierwszego wniosku i kolejnych stanowisko osoby ubezwłasnowolnionej powinno być wyrażone w tej samej formie.	uzupełniona i doprecyzowana w treści Ustawy.
44.	10	Ust. 1	RPO		Nie wiadomo, o którego realizatora chodzi; art. 2 pkt 5 definiuje realizatora poprzez odesłanie do art. 26 ust. 1, w którym realizator to powiat i organizacje społeczne lub spółdzielnie socjalne. Niemniej zgodnie z art. 11 projektu „użytkownik i realizator wspólnie wybierają asystenta osobistego spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do rejestru”, co oznacza, że odesłanie również nawiązuje do możliwości skorzystania z asystencji poprzez realizatora. Stąd wydaje się, że albo odesłanie do art. 11 jest niewłaściwe albo słowo „realizator” winno być zmienione.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści Ustawy.
45.	11	Ust. 5	RPO		Wprowadzenie przesłanki wyboru asystenta „za zgodą” przedstawiciela ustawowego, osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej wobec niepełnoletniego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego powoduje iluzoryczność prawa do asystencji osobistej. Należy rozważyć, czy zgoda taka jest niezbędna do wyboru osoby asystenta. W przypadku, jeśli zgoda byłaby niezbędna wskazane byłoby wprowadzenie instytucji sprzeciwu (analogicznie jak w art. 7).	Uwaga nieuwzględniona. Zgoda przedstawiciela ustawowego etc. Jest niezbędna w wymienionej sytuacji.
46.	11	Ust. 6	RPO		Brak kryteriów dla zaproponowanych kandydatów przez potencjalnego użytkownika. Zasadnym wydaje się stosowanie jednolitych kryteriów z możliwością odstąpienia od nich w uzasadnionych przypadkach.	Uwaga nieuwzględniona. Przyjęcie uwagi prowadziłoby do ograniczenia możliwości wyboru asystenta osobistego przez użytkownika, co jest

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						fundamentalnym elementem prawa do asystencji osobistej. Zasady analogiczne do ustawowych są stosowane w ramach Programu Asystent osobisty.
47.	11	Ust. 6 pkt 2	PFRON	posiadać co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności doświadczenie zawodowe lub udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie wolontariatu.	Projekt Ustawy posługuje się określeniem „osoby z niepełnosprawnościami”, a nie „osoby niepełnosprawne”. Tytuł Ustawy również wskazuje na osoby z niepełnosprawnościami.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została ujednolicona w treści Ustawy.
48.	11	Ust. 8 pkt 3	PFRON	jako osobę prowadzącą własną, jednoosobową działalność gospodarczą lub osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, o ile osoba prowadząca działalność gospodarczą, którą realizator angażuje do świadczenia asystencji osobistej, wykonuje ją osobiście.		Uwaga uwzględniona. Przepis został zredagowany we wzmiarkowanym zakresie.
49.	11	Ust. 9	PFRON		Jeżeli dopuszczamy taką ewentualność należy wskazać maksymalną liczbę asystentów i szczególne sytuacje uzasadniające zatrudnienie więcej niż jednego asystenta dla jednej osoby w tym samym miejscu i czasie. W sytuacji totalnego braku chętnych do wykonywania pracy asystenta będzie to zapis powodujący protesty i poczucie niesprawiedliwości Osób z Niepełnosprawnością, które „nie załapią się” z różnych powodów na tą usługę.	Uwaga nieuwzględniona. Zatrudnienie więcej niż jednego asystenta i świadczenie wsparcia przez więcej niż jednego asystenta osobistego w tym samym czasie jest niezbędne dla części osób z niepełnosprawnościami, przy czym należy zwrócić uwagę, że każda godzina pracy każdego asystenta

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						osobistego liczona jest odrębnie.
50.	12	Ust. 2 pkt 6	RPO	wskazanie sposobu organizacji zastępstwa za asystenta osobistego, w sytuacji, gdy czasowo nie będzie on zdolny do świadczenia asystencji osobistej bądź będzie korzystał z urlopów, o których mowa w dziale siódmym ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm.);	Ustawodawca uwzględnił możliwość zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę, jednak nie odniesiono się do możliwości korzystania z uprawnień przez pracownika (w szczególności urlopu wypoczynkowego, ale również urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego i wychowawczego).	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazana kwestia została całościowo zmieniona.
51.	12	Ust. 2	PUODO		<p>Dostrzec należy także, że zakres treści „kontraktu trójstronnego” określony w art. 12 ust. 2 projektowanej ustawy nie wskazuje poprzez jakie dane osobowe ustawodawca zamierza identyfikować strony umowy, co zdaniem organu nadzorczego wymaga uzupełnienia, z uwzględnieniem obowiązku dokonywania operacji przetwarzania danych osobowych w sposób transparentny dla podmiotów danych (art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia 2016/679).</p> <p>Natomiast wskazanie zakresu świadczeń stron kontraktu – jako elementu kontraktu trójstronnego przewidzianego przez prawodawcę w art. 12 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy, jak też wskazanie celu i przedmiotu umowy – jako elementu umowy o świadczenie asystencji osobistej (art. 14 ust. 7 pkt 2 projektowanej umowy) powinno być dokonane w oparciu o ocenę skutków w sferze odpowiedzialności za przetwarzanie danych osobowych stron, w szczególności użytkownika usługi jako podmiotu, wobec którego świadczona będzie usługi asystencji.</p>	Uwaga uwzględniona. Przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych uległy znacznemu rozbudowaniu.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
52.	12	Ust. 3	PFRON		Jeżeli dopuszczamy taką ewentualność należy wskazać maksymalną liczbę asystentów i szczególne sytuacje uzasadniające zatrudnienie więcej niż jednego asystenta dla jednej osoby w tym samym miejscu i czasie. W sytuacji totalnego braku chętnych do wykonywania pracy asystenta będzie to zapis powodujący protesty i poczucie niesprawiedliwości Osób z Niepełnosprawnością, które „nie załapią się” z różnych powodów na tą usługę.	Uwaga nieuwzględniona. Zatrudnienie więcej niż jednego asystenta i świadczenie wsparcia przez więcej niż jednego asystenta osobistego w tym samym czasie jest niezbędne dla części osób z niepełnosprawnościami, przy czym należy zwrócić uwagę, że każda godzina pracy każdego asystenta osobistego liczona jest odrębnie.
53.	12	Ust. 4	RPO		Brak projektu rozporządzenia wykonawczego.	Uwaga uwzględniona Projekt aktu wykonawczego zostanie dołączony do Ustawy w momencie skierowania na SKRM.
54.	12		ZUS		Do art. 12 projektu. Przepis określa zakres kontraktu trójstronnego ale nie wskazuje poprzez jakie dane osobowe ustawodawca zamierza identyfikować strony umowy, co powinno zostać uzupełnione, z uwzględnieniem obowiązku dokonywania operacji przetwarzania danych osobowych w sposób przejrzysty dla podmiotów danych zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia RODO. Wskazanie wzajemnych praw i obowiązków stron jako elementu kontraktu trójstronnego powinno być dokonane w oparciu o ocenę skutków w sferze odpowiedzialności za przetwarzanie danych osobowych stron, w szczególności użytkownika usługi jako podmiotu, wobec którego świadczona będzie usługa asystencji.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w ramach treści ustawy.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					Proponujemy także uzupełnienie słownika pojęć o wyjaśnienie „kontraktu trójstronnego” jako umowy pomiędzy użytkownikiem (osobą niepełnosprawną), koordynatorem asystencji osobistej – reprezentującym realizatora asystencji osobistej oraz asystentem osobistym.	
55.	13	Ust.1-4	RPO		Założenie obsługi zarządzania asystencją osobistą w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej wymagające rejestracji użytkownika i jego aktywnego udziału użytkownika, budzi zastrzeżenia związane z różnymi niepełnosprawnościami, jakie mogą dotyczyć użytkowników. Ponadto nie przewiduje się szkoleń dla użytkowników z obsługi tych systemów, ani też wsparcia przez powiaty w tym zakresie (jak przy składaniu wniosków). Ponadto nie zapewnia się dostępu do środków technicznych użytkownikom, które umożliwiałyby im możliwość korzystania z systemu teleinformatycznego w sytuacji, gdy sami nie dysponują takimi środkami.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione i doprecyzowane w treści Ustawy.
56.	14	Ust. 9	ZUS	w art. 14 wykreślenie ust. 9;		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano ze sprawozdań kwartalnych na rzecz sprawozdań comiesięcznych.
57.	14	Ust. 10	RPO		Wprowadzenie wyłącznie możliwości przeszkolenia asystenta osobistego z zakresu pierwszej pomocy czy ewakuacji osób z niepełnosprawnościami w przypadku asystenta samodzielnie zatrudnionego przez osobę z niepełnosprawnością budzi wątpliwości. Wskazane byłoby rozważenie wprowadzenie obowiązku przeszkolenia asystentów również w ww. formy zatrudnienia.	Uwaga uwzględniona. Obowiązkowość szkolenia z pierwszej pomocy w każdym wypadku będzie określona w decyzji, niezależnie od wybranego realizatora bądź wybranego samorządztwa

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
58.	14	Ust. 12	PFRON	Za asystenta osobistego samodzielnie zatrudnionego przez użytkownika, który przystąpił dobrowolnie na swój wniosek do ubezpieczenia chorobowego, składki na to ubezpieczenie finansowane są przez asystenta osobistego, a opłacane są do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez użytkownika, na zasadach określonych dla zleceniobiorców w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.	Do usunięcia cudzysłów na końcu zdania	Uwaga uwzględniona. Przepis preredagowano.
59.	14	Ust. 15	RPO		Brak projektu rozporządzenia wykonawczego.	Uwaga uwzględniona Projekt aktu wykonawczego zostanie dołączony do Ustawy w momencie skierowania na SKRM.
60.	14		ZUS		<p>Do art. 14 projektu.</p> <p>Zaznaczamy, że w gestii płatnika pozostają m.in. obowiązki związane ze składaniem wszelkiej dokumentacji ubezpieczeniowej, z ewentualną odpowiedzialnością za zobowiązania, wyrejestrowywania ubezpieczonego w przypadku przerw w świadczeniu usługi asystencji oraz wiele innych, jakimi obarczony jest płatnik składek. Analogiczne uwagi należy odnieść również do „realizatorów asystencji osobistej”, o których mowa w rozdziale 8 projektu, a którzy, według projektu, również będą mogli zatrudniać asystentów osobistych czy też koordynatora ds. asystencji osobistej.</p> <p>W naszej ocenie projekt zawiera regulacje związane z rolą płatnika w bardzo wąskim zakresie, całkowicie nieadekwatnym do roli, jaką płatnikowi przypisuje ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Projekt ustawy w art. 14 ust. 11 wskazuje na użytkownika jako płatnika składek, który będzie zatrudniał</p>	Uwaga uwzględniona. Ubezpieczenie chorobowe w przypadku asystentów osobistych ma zawsze charakter obowiązkowy.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>asystenta osobistego, ale nie wprowadza do art. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych definicji, że ten użytkownik będzie płatnikiem składek. Projekt ustawy wprowadza jednak w art. 6 tej ustawy ust. 4d, zgodnie z którym ten asystent osobisty będzie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu na zasadach określonych dla zleceniobiorców. W tym zakresie nie ma więc konsekwencji, bo regulowane są kwestie podlegania, a brak jest regulacji dotyczących kwestii definicji podmiotu użytkownika jako pełniącego rolę płatnika składek w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzenie definicji płatnika składek do przywołanej ustawy, będzie miało swoje konsekwencje w zakresie możliwości kontroli użytkownika w sferze obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi.</p> <p>Projekt ustawy nie przewiduje zasad obiegu dokumentów od momentu złożenia wniosku o asystencję osobistą przez osobę z niepełnosprawnością do ewidencji i rozliczeń odprowadzanych przez nią składek (w myśl projektu osoba z niepełnosprawnością staje się płatnikiem składek choć nie jest to do końca wprost wyartykułowane). Jednocześnie brakuje odniesień do ustalenia podstawy wymiaru składek dla asystenta w kontekście ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego. Ustawa w sposób niejednoznaczny określa zasady opłacania składek na poszczególne ubezpieczenia. Nadto nie jest jasne na jakich zasadach będzie opłacana składka zdrowotna. Przepis art. 14 jej nie przewiduje, natomiast w uzasadnieniu wskazano, że składka ta ma być opłacana przez użytkownika (osobę z niepełnosprawnością). Podobnie nasuwa się pytanie czy i które ze składek mają charakter dobrowolny, a</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					które obowiązkowy. Dlatego też proponujemy rozważenie jednolitego modelu, w którym zadania związane z zawieraniem umów i dokonywaniem rozliczeń będą wykonywane przez realizatorów. Wskazujemy przy tym, że realizatorzy mają w projekcie zdefiniowanych szereg zadań w zakresie zapewnienia właściwego wykonywania asystencji, jak również mogą podlegać weryfikacji ze strony służb wojewodów, ze względu na konieczność uzyskania wpisu do odpowiedniego rejestru. Wykonywanie zadań przez realizatorów w zakresie rozliczeń stanowiłoby również realne odciążenie dla użytkowników w zakresie obowiązków związanych z obsługą umowy i rozliczeń, w tym także związanych z funkcją płatnika składek w systemie ubezpieczeń społecznych.	
61.	15	Ust. 2	RPO		Nie jest do końca jasne, czy zakres czynności medyczno-pielęgniarskich zleconych przez lekarza, do których wykonywania miałby być uprawniony asystent (art. 15 ust. 1 projektu ustawy) to ten sam zakres czynności medyczno-pielęgniarskich, wymagający zgody użytkownika, o których mowa w art. 15 ust. 2 projektu ustawy. Czy na te zlecone przez lekarza asystent nie będzie musiał uzyskać zgody? Wydaje się, że zgoda powinna zostać wyrażona każdorazowo. Wątpliwość budzi również kwestia, czy każda czynność medyczno-pielęgniarska jest zlecana przez lekarza (w tym wypadku asystent byłby uprawniony do wykonywania czynności zleconych przez lekarza, a przez np. pielęgniarkę nie).	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano treść ustawy w omawianym zakresie. Oprócz lekarza uwzględniono "zawód medyczny". Ponieważ asystencja co do zasady odbywa się pod kierownictwem osoby z niepełnosprawnością, każda z tych czynności, nie tylko czynności medyczno-pielęgniarskie, wymaga zgody użytkownika.
62.	16	Ust. 1	RPO		Wydaje się, że nieuwzględnienie formy online wyklucza osoby Głuche, które mogą chcieć np.	Uwaga nieuwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					skorzystać ze wsparcia w tłumaczeniu, np. podczas wizyty u lekarza. Kwestia wymaga dalszej analizy, gdyż tu zazębiają się przepisy ustawy o języku migowym, ustawy o dostępności i niniejszej ustawy.	Ustawa o asystencji osobistej zakłada wsparcie osób Głuchych w sytuacji, gdy jednocześnie osoba ta ma potrzeby wsparcia przy wykonywaniu codziennych czynności inne niż zapewnienie tłumaczenia na język migowy. Asystent osobisty jednak domyślnie nie musi być tłumaczem języka migowego, w stosunku do których wymaga się bardzo wysokiego profesjonalizmu i umiejętności translatorskich.
63.	16	Ust. 2	RPO		Nie jest jasne, jak w systemie asystencji nazwać osobę samodzielnie zatrudnioną przez użytkownika, skoro nie spełnia warunków z art. 16 ust. 2 (choćby w zakresie szkoleń), a więc wnioskując a contrario – nie może być asystentem osobistym.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy. Jednocześnie należy zauważyć, że osoba taka jest wciąż asystentem osobistym danej osoby, tylko – w sytuacji, gdy jest wskazywana przez użytkownika - nie musi spełniać niektórych wymogów dla kandydatów na asystentów osobistych niewskazywanych przez użytkownika

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						(wskazywanych przez realizatora).
64.	16	Ust. 2 pkt 9	RPD	<p>Asystentem osobistym może być osoba, która nie jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> c) wstępnym, zstępnym, małżonkiem albo krewnym w linii bocznej drugiego stopnia użytkownika; c) wstępnym, zstępnym albo krewnym w linii bocznej drugiego stopnia małżonka użytkownika, c) zięciem, synową, macochą albo ojczymem użytkownika, <p>D) osobą wspólnie gospodarującą z użytkownikiem lub pozostającą z nim w faktycznym pożyciu, a także osobą pozostającą w stosunku przysposobienia z użytkownikiem.</p>	<p>Dostęp do asystencji osobistej ma na celu m.in. zmniejszenie zależności osób z niepełnosprawnościami od opieki np. rodziców, małżonków, dzieci, przy jednoczesnym wsparciu i odciążeniu tych właśnie osób w zakresie codziennego wsparcia krewnego / osoby bliskiej z niepełnosprawnością. Tym niemniej, przy tym słusznym założeniu, wydaje się, że całkowite wyłączenie z możliwości sprawowania asystencji osobistej dalszych krewnych (np. krewni w linii bocznej trzeciego stopnia) może być rozwiązaniem zbyt daleko idącym. Zwłaszcza w przypadku osób małoletnich, zaufanie do asystenta osobistego również odgrywać będzie niebagatelną rolę. Szczególnie w początkowym okresie zapewnienie wsparcia przez osobę z dalszej rodziny może być łatwiejsze i bardziej komfortowe dla dziecka. W przypadku posiadania odpowiednich kwalifikacji brak jest, jak się wydaje, uzasadnienia rozciągania zakazu asystencji na dalszych członków rodziny. Mając na uwadze jak najpełniejsze wsparcie rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, należy pozostawić im wybór w tym przedmiocie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wyłączenie bliskich użytkownika z grona osób mogących świadczyć usługę asystencji osobistej jest związane z charakterem tej usługi, mającej na celu umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami niezależnego życia.</p> <p>Należy wskazać, że świadczenie usługi asystencji osobistej związane jest z wykonywaniem poleceń osoby z niepełnosprawnością, co często będzie stawiało asystenta w konflikcie interesów pomiędzy np. dobrymi stosunkami rodzinnymi a wolą osoby z niepełnosprawnością.</p> <p>Tymczasem istotą tej usługi jest prymat woli i niezależności użytkownika asystencji. Tego typu intuicję potwierdza również raport Europejskiej Sieci Niezależnego Życia (European Network of Independent Living) "Personal assistance in</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						<p>Slovenia and the problem of understanding Independent Living” dostępny pod adresem https://enil.eu/personal-assistance-in-slovenia-and-the-problem-of-understanding-independent-living/.</p> <p>Ważnym argumentem za takim wyłączeniem jest również umożliwienie niezależnego życia osobom, które dziś w rodzinie podejmują opiekę nad osobą z niepełnosprawnością.</p> <p>Zgodnie z doświadczeniami innych krajów jest to, że realizator w wypadku trudności ze znalezieniem kandydatów na asystenta dla danej osoby z niepełnosprawnością, zaproponuje to członkom rodziny, zamiast poszerzyć poszukiwania.</p>
65.	16	Ust. 6	RPO		Uregulowanie maksymalnej stawki godzinowej na poziomie ustawy może budzić wątpliwości. Wskazana stawka nie została skonstruowana jako procentowy wymiar stawki minimalnej, zatem będzie wymagała każdorazowej nowelizacji przy wzroście wynagrodzeń. Takie rozwiązanie jest mało elastyczne i może stanowić znaczne utrudnienie przy próbie	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy - wpisano stawkę bazową corocznie waloryzowaną,</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					dostosowania do zmieniających się wysokości wynagrodzeń. Nie wskazano również, czy jest to kwota netto czy brutto.	dookreślając, że mowa jest o stawce brutto.
66.	21	Ust. 1	PFRON	Prawo do asystencji osobistej ulega zawieszeniu na czas przebywania użytkownika:	Z treści propozycji nie wynika, kogo dotyczy zawieszenie prawa do asystencji osobistej. Na końcu zdania wstępnego do wyliczenia proponuje się dodać wyraz „użytkownika”.	Uwaga uwzględniona. Przepis został adekwatnie zreagowany.
67.	21	Ust. 2 pkt 8	RPO		Wyłączenie zastosowania powinno mieć katalog zamknięty. Wydaje się, że celem było zastosowanie wyłączenia również względem placówek prywatnych oraz innych działających z trybie projektowym. Jednak takie rozwiązanie budzi wątpliwości z perspektywy osoby uprawnionej, która nie wie, w jakiej placówce może korzystać ze wsparcia asystenta.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy.
68.	22	Ust. 1	RPO		Wprowadzone rozwiązanie ma charakter automatyczny i nie odnosi się do szczególnej sytuacji użytkownika asystencji. Wydaje się wątpliwe, aby zawsze stosować obniżenie liczby godzin wsparcia o 75%. : Wskazane było określenia formy prawnej takiego rozstrzygnięcia oraz procedury jego wydania.	Uwaga uwzględniona. Uwaga uwzględniona w zakresie formy prawnej rozstrzygnięcia oraz procedury jego wydania.
69.	22	Ust. 2 pkt 2	PFRON	ośrodka wsparcia dla osób zaburzeniami psychicznymi, o którym mowa w art. 51 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;	Dodanie daty do przywołanej ustawy oraz bez jej metryczki. Pełny tytuł ustawy wraz z metryczką pierwszy raz został przywołany w art. 21 ust. 2 pkt 2 projektu Ustawy.	Uwaga uwzględniona.
70.	25		RPO		Brak określenia procedury ustalania nienależnego korzystania z asystencji, formy rozstrzygnięcia czy	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					kompetencji zespołu w trakcie postępowania w sprawie ustalenia czy doszło do nienależytego korzystania z asystencji.	Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy.
71.	26	Ust. 2 pkt 1	PFRON	Do zadań statutowych należy działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością	Propozycja brzmienia przepisu definiuje podmiot poprzez „zadania statutowe”, chociaż statut organizacji może nie wskazywać zadań statutowych a np. wyłącznie cele statutowe oraz obszary działania. Projekt ustawy dodatkowo bardzo wąsko określa obligatoryjny obszar zapisów statutowych do „ochrony praw” – jest to niezrozumiałe w kontekście przedmiotu ustawy. Należy wskazać, że ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w art. 4 ust. 1 pkt 7 definiuje sfery zadań publicznych ogólnie, w tym w obszarze „działalności na rzecz osób niepełnosprawnych”, i podobne zapisy (ogólne) pojawiają się w większości statutow podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy.
72.	26		ZUS		w przypadku prowadzonego przez wojewodów rejestru realizatorów wprowadzenie analogicznych rozwiązań jak w przypadku asystentów (tzn. prowadzenie go w udostępnionym przez ZUS systemie teleinformatycznym).	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy.
73.	26 ust. 3 pkt 2		ZUS	w art. 26 ust. 3 pkt 2 wykreślenie lit e;		Uwaga uwzględniona. Wskazany zakres został zmieniony.
74.	27	Ust. 7	PFRON	Brzmienie zdania drugiego: „W przypadku niespełniania tych wymagań wojewoda odmawia wpisu do tego rejestru.”	Wyraz „wojewoda” pierwsza litera „w” mała.	Uwaga uwzględniona. Przepis został zredagowany.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
75.	27	Ust. 13	PFRON	Dane z rejestru, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.	Wyraz „ministrowi” pierwsza litera „m” mała.	Uwaga uwzględniona. Przepis został zredagowany.
76.	28		RPO		Brak trybu zgłaszania nieprawidłowości w relacji użytkownik -asystent do realizatora.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona i doprecyzowana w treści ustawy.
77.	28 w zw. Z art. 42		PUODO		<p>W realizacji założeń projektowanej ustawy uczestniczyć będzie wiele podmiotów, które przetwarzają dane osobowe w różnym zakresie i celach. Dlatego też niezwykle ważna jest analiza projektowanych zadań, pełnionych funkcji przez poszczególne podmioty uczestniczące w przetwarzaniu danych osobowych.</p> <p>W celu realizacji usługi asystencji osobistej projektowane jest, że: - realizatorami usługi asystencji osobistej są powiaty (art. 26 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy) oraz mogą być podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej (tj. organizacje pozarządowe i spółdzielnie socjalne) prowadzonego przez właściwego miejscowo wojewodę (art. 26 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy),</p> <p>– realizatorzy wykonują usługę asystencji za pomocą zatrudnionych asystentów osobistych i koordynatorów usługi asystencji (art. 28 ust. 1 projektowanej ustawy), - realizator jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z wykonywaniem zadań przez koordynatora asystencji osobistej (art. 28 ust. 6 projektowanej ustawy), natomiast faktyczne wykonanie usługi asystencji należy do asystenta</p>	Uwaga uwzględniona. Przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych uległy znacznemu rozbudowaniu.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>osobistego, który również przetwarza dane osobowe w celu realizacji obowiązków wynikających z umowy, której jest stroną zgodnie z art. 14 ust. 6 projektowanej ustawy lub kontraktu trójstronnego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 projektowanej ustawy.</p> <p>Dodatkowo powstaje wątpliwość, czy w świetle projektowanej regulacji jedynie realizatorowi należy powierzyć status administratora danych przetwarzanych przez wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji usługi asystencji. Ponadto, dla przejrzystości tworzonej regulacji, w szczególności w kwestii ustalenia kto jest administratorem danych, ustawodawca powinien wskazać organ faktycznie odpowiedzialny za realizację usługi asystencji w ramach zadań zleconych powiatom. Z drugiej strony Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych tworzy, rozbudowuje, dostosowuje i utrzymuje system teleinformatyczny asystencji osobistej (art. 34 projektowanej ustawy), za pomocą którego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje się wpisu danych kandydata na asystenta osobistego do rejestru (art. 37 ust. 1 projektowanej ustawy), które są jawne dla realizatorów, ZUS i Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz dla osób z niepełnosprawnością, dla których ustalono prawo do asystencji, z wyłączeniem danych, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2 – 6 (art. 42 ust. 2 i 3 projektowanej ustawy), i które udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 36 ust. 5 projektowanej ustawy), – prowadzi się obsługę zarządzania asystencją osobistą (art. 13 ust. 1 projektowanej ustawy), 	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>– rejestruje się (w oparciu o dane zawarte we wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej i jego załącznikach) i aktualizuje dane zapisane w profilu informacyjnym użytkownika usługi asystencji (art. 13 ust. 2 i 4 projektowanej ustawy).</p> <p>W konsekwencji powstaje pytanie, dlaczego dla realizacji ww. celów funkcjonowania systemu teleinformatycznego asystencji osobistej i przetwarzania za jego pośrednictwem danych osobowych wskazano wojewodę jako administratora danych osobowych objętych rejestrem (art. 42 ust. 1 projektowanej ustawy), skoro faktycznie realizacja tych zadań leży po stronie ZUS we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Jeśli wolą ustawodawcy jest ukształtowanie pozycji administratora po stronie wojewody, to powinien on przepisami projektowanej ustawy określić w jakim celu i zakresie (oprócz sprawdzania poprawności i kompletności, weryfikacji danych zgodnie z art. 38 projektowanej ustawy) wojewoda administruje danymi osobowymi zawartymi w rejestrze. Tym bardziej, że prowadzenie działań na danych osobowych z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego (np. dokonanie wpisu, wykreślenia, zmiany w rejestrze, warunki udostępniania danych) nie zostało określone w sposób wyczerpujący, ani przypisane w sposób jednoznaczny podmiotom faktycznie dysponującym projektowanym systemem (ZUS oraz Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych), co dodatkowo wpływa na ryzyko łączenia danych zawartych w systemie asystencji osobistej z własnymi bazami i zbiorami danych poszczególnych podmiotów publicznych. W konsekwencji, brak jasno określonych ról ww. podmiotów w przetwarzaniu danych prowadzi do</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>nieokreślonego zakresu ich odpowiedzialności za naruszenie ochrony danych osobowych.</p> <p>Projektowana konstrukcja zadań poszczególnych podmiotów uczestniczących w przetwarzaniu danych osobowych w celu realizacji usługi asystencji wymaga pogłębionej analizy pod kątem określenia ról podmiotów przetwarzających dane osobowe ze względu na realizowane zadania na poszczególnych etapach realizacji usługi asystencji i relacje zachodzące pomiędzy tymi podmiotami.</p> <p>Dodatkowo, jak wynika z proponowanej regulacji to umowy zawierane pomiędzy uczestnikami usługi asystencji (zarówno trójstronne zawierane pomiędzy użytkownikiem, realizatorem oraz asystentem osobistym na podstawie art. 12 ust. 1, jak i dwustronne zawierane pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym zgodnie z art. 14 ust. 6 projektowanej ustawy) mają określać zakres zadań przez nich realizowanych i wpływać na kształtowanie kluczowych procesów związanych z przetwarzaniem danych osobowych. Powstaje zatem wątpliwość czy w oparciu o powyższe dojdzie do prawidłowego ukształtowania ról w procesach przetwarzania danych. To w przepisach prawa, a nie mocą umów cywilno-prawnych, powinny być określone gwarancje dla prawidłowej realizacji roli administratora (ewentualnie przy współadministrowaniu, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 7 rozporządzenia 2016/679^[1]), zwłaszcza w sytuacji, gdy jest on podmiotem publicznym realizującym zadania publiczne albo podmiotem prywatnym takie zadania realizującym. Istnieje ryzyko, że przy obecnym brzmieniu przepisów, na podstawie zawieranych umów te relacje mogą być kształtowane w sposób błędny (np. poprzez przyjęcie roli</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					przetwarzającego a nie administratora). Tymczasem ewentualna weryfikacja przetwarzania danych i odpowiedzialność będzie ustalana zgodnie ze stanem faktycznym i oceniana na gruncie przepisów rozporządzenia 2016/679 niezależnie od takiej błędnej kwalifikacji umownej. W przypadku zaangażowania kilku pomiotów w procesy przetwarzania danych osobowych istotne jest ustalenie odpowiedniego podziału obowiązków i odpowiedzialności administratorów. Cenne wyjaśnienia tych kwestii zawierają Wytyczne 07/2020 EROD z 7 lipca 2021r. dotyczące pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego zawartych w RODO. Ponadto kluczowe procesy przetwarzania danych szczególnych kategorii (art. 9 i art. 10 rozporządzenia 2016/659) powinny zostać ukształtowane przepisami przewidującymi odpowiednie – w odniesieniu do <i>ratio legis</i> regulacji – gwarancje ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą, a nie mocą umów czy porozumień.	
78.	28	Ust. 3 pkt 1	PFRON	co najmniej trzyletnie udokumentowane doświadczenie w bezpośrednim wsparciu osób z niepełnosprawnościami lub korzystanie z asystencji osobistej, w wymiarze co najmniej 30 godzin miesięcznie przez co najmniej 1 rok;	Projekt Ustawy posługuje się określeniem „osoby z niepełnosprawnościami”, a nie „osoby niepełnosprawne”. Tytuł Ustawy również wskazuje na osoby z niepełnosprawnościami.	Uwaga uwzględniona. Przepis został zredagowany.
79.	29	Ust. 7 pkt 1	PUODO		Art. 29 ust. 7 pkt 1 projektowanej ustawy określa wytyczne upoważnienia ustawowego do ustanowienia w przepisach wykonawczych m.in. minimalnych kwalifikacji osób prowadzących szkolenia dla użytkowników, koordynatorów i superwizorów asystencji osobistej oraz doradców wzajemnych – mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym oraz zagwarantowania	Uwaga uwzględniona. Przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych uległy znacznemu rozbudowaniu.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					właściwej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej. Natomiast jeżeli ustawodawca zamierza w przepisach wykonawczych wskazać obowiązek badania karalności osób prowadzących szkolenia dla realizacji celów projektowanej ustawy, to prawa i obowiązki kształtujące przetwarzanie danych osobowych tych osób powinny być określone w przepisach rangi ustawowej ze względu na warunki wyznaczone w art. 10 rozporządzenia 2016/679.	
80.	29	Ust. 5	ZUS	w art. 29 wykreślenie ust. 5;		Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano m.in. ze sprawozdań kwartalnych na rzecz sprawozdań miesięcznych.
81.	29 i 33		ZUS		Do art. 29 i 33 projektu. Niezbędne jest doprecyzowanie roli kwartalnych sprawozdań ze świadczenia asystencji osobistej składanych w trybie art. 29 ust. 5 (realizator) oraz art. 14 ust. 9 (użytkownik w systemie teleinformatycznym). Nie jest jasne, jakie znaczenie dowodowe będzie miało takie sprawozdanie. W obszarze ubezpieczeniowym czy będzie ono podstawą do naliczania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne? Czy kwartalne sprawozdanie będzie podstawą dla dokonania korekty? Czy też będzie stanowić samoistną informację niezależną od trybu składania deklaracji, w tym korygujących? Czy ich konsekwencją mogą być zwroty nienależnego korzystania z asystencji osobistej lub przekazy pieniężne na rzecz realizatora/użytkownika? Intencją uwagi jest próba ograniczenia nakładu pracy po każdej ze stron procesu rozliczania, z opcją zastosowania mechanizmów kompensacji czy potrąceń. Jeżeli pozyskane ze sprawozdań dane	Uwaga w większości uwzględniona. Zrezygnowano m.in. ze sprawozdań kwartalnych oraz rocznych na rzecz sprawozdań miesięcznych. Wykreślono przepis dot. przekazywania dotacji.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>będą służyć ewaluacji i kontroli realizacji asystencji osobistej, to takie działanie nie powinno być wykonywane przez Zakład (nie ma go w katalogu zadań w art. 33). Podmiotem właściwym powinien być Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, przy okazji zadań wskazanych w art. 24 ust. 2. Ponieważ Zakład będzie przekazywał do Pełnomocnika wybrane informacje w trybie i terminie wskazanym w art. 14 ust. 13 i 14 oraz art. 33 pkt 6, oczekiwane byłoby jasne wskazanie celu składania sprawozdań kwartalnych, zwłaszcza w kontekście zadań Zakładu. Poziom jego zaangażowania w proces realizacji asystencji osobistej powinien znaleźć swoje odzwierciedlenie w parametrze kosztowym, o którym mowa w uwagach proponowanych do art. 48.</p> <p>Prosimy o wykreślenie z projektowanego art. 33 przepisu wyrazów „w ramach dotacji”. Środki będą pochodziły z budżetu państwa, jednak ich typ będzie mógł odpowiadać wydatkom klasyfikowanym jako dotacje i subwencje, świadczenia na rzecz osób fizycznych czy wydatki bieżące jednostek budżetowych (ewidencjonowane w paragrafach typu 2860, 3030, 3110, 4000 , 4110, 4130 czy innych). Szczegółowe przepisy zaproponowano w części uwag dotyczących art. 48 ust. 3. Dodatkowo należy zredagować treść przepisu w sposób zrozumiały, tak aby nie było wątpliwości że druga część zdania dotyczy użytkownika. Stosownej zmiany należy dokonać w art. 48 ust. 4.</p> <p>Wnosimy o wykreślenie pkt 3 w projektowanym art. 33. Zakład nie powinien finansować wydatków z tytułu NNW lub OC asystenta osobistego, zwłaszcza że może być to jeden z wielu kosztów ponoszonych na rzecz asystencji osobistej. Projekt ustawy nie określa zasad ich finansowania (warunków nabywania prawa do takiego ubezpieczenia, ich dublowania, progu</p>	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>kwotowego ubezpieczenia, nie wskazuje podmiotu ubezpieczającego ani sposobu jego wyboru, podmiotu odpowiedzialnego za wybór ubezpieczyciela). Ten typ wydatku jest uwzględniony w katalogu kosztów w art. 48 ust. 1 i będzie rozliczany wspólnie z innymi kosztami ponoszonymi na realizację asystencji osobistej i finansowany ze środków budżetu państwa. Jeżeli powyższe ubezpieczenie (OC bo ubezpieczenie NNW w świetle podlegania przez asystentów ubezpieczeniu wypadkowemu jest dyskusyjne) ma być ubezpieczeniem obowiązkowym to jego warunki powinien określić Minister Finansów.</p> <p>Projekt wymaga także uzupełnienia w zakresie wynagrodzenia dla Zakładu w postaci prowizji za zadania nałożone na Zakład w art. 33 ustawy oraz czynności opisane w art. 34.</p> <p>Z punktu widzenia zapewnienia prawidłowości danych użytkowników i rozliczalności środków budżetowych proponujemy następujący tryb:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) użytkownik samodzielny lub realizator składa w systemie udostępnionym przez Zakład wniosek (z oświadczeniem woli pod rygorem odpowiedzialności karnej) o założenie konta użytkownika. Użytkownik podczas rejestracji podaje obowiązkowo m.in. numer rachunku bankowego, na który Zakład będzie realizował wypłaty z tytułu rozliczenia asystencji osobistej; 2) użytkownik samodzielny lub realizator ewidencjonuje w systemie zrealizowane godziny asystencji osobistej na bieżąco. Do ustalenia ostateczny termin w którym użytkownik jest zobligowany do uzupełnienia systemu w zakresie zrealizowanych godzin asystencji np. do 10tego dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczającym; 	

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>3) system automatycznie, w oparciu o liczbę godzin zarejestrowanych w systemie, oblicza należną do wypłaty dla użytkownika łączną kwotę świadczenia;</p> <p>4) w oparciu o dane wygenerowane z systemu za dany miesiąc, wskazana jednostka Zakładu dokonuje we wskazanym terminie (zakładamy jeden termin wypłatowy) wypłaty na rachunki bankowe użytkowników wskazane w systemie;</p> <p>5) ponowna wypłata, po potwierdzeniu korekty danych wypłatowych będzie realizowana tak jak wskazano w pkt 4.</p> <p><u>Obowiązujące przepisy i istniejące struktury nie są w stanie kontrolować informacji przedstawianych przez użytkowników i realizatorów. Ich ewentualne utworzenie wymaga czasu, środków i wiązać się będzie ze wzrostem zatrudnienia i ponoszeniem dodatkowych nie ujętych w naszej opinii kosztów.</u></p>	
82.	32	Ust. 2	PFRON	Realizację zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1- 3, 7 - 9 Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych może zlecić organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącym działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zapewniającym gwarancję wysokiej jakości realizacji zadań.	Projekt Ustawy posługuje się określeniem „osoby z niepełnosprawnościami”, a nie „osoby niepełnosprawne”. Tytuł Ustawy również wskazuje na osoby z niepełnosprawnościami.	Uwaga uwzględniona. Przepis preredagowano.
83.	33	Pkt 2	PFRON	przekazuje środki na asystencję osobistą uzyskane w ramach dotacji z budżetu państwa	Poprawa stylistyczna.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				na wydzielony rachunek bankowy realizatora, a użytkownikowi samodzielnie zatrudniającemu asystenta osobistego – na wydzielony rachunek bankowy użytkownika;		Przepis preredagowano.
84.	33	Pkt 2	ZUS		<p>Uwzględniając powyższe uwagi prosimy w szczególności o:</p> <p>1) w art. 33:</p> <p>i. w pkt 2 słów: „uzyskane w ramach dotacji z budżetu państwa”, a w konsekwencji wszelkich odniesień od finansowania zadania z dotacji z budżetu państwa;</p> <p>ii. pkt 3; iii. pkt 4;</p>	<p>Uwaga w większości uwzględniona.</p> <p>Wykreślono przepis dot. przekazywania dotacji.</p> <p>Zrezygnowano z opłacania NNW, pozostawiono opłacanie OC.</p>
85.	33-34		ZUS		<p>Art. 33 i art. 34 projektu przewidują, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych stworzy, będzie rozbudowywał, dostosowywał i utrzymywał system teleinformatyczny asystencji osobistej, • zapewni osobom z niepełnosprawnościami pomoc, w tym dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie 	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z uwagą, pełni rolę operatora finansowego oraz udostępnia system teleinformatyczny do</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>prawa do asystencji osobistej i załączników do tego wniosku,</p> <ul style="list-style-type: none"> • będzie przekazywał środki na asystencję osobistą uzyskane w ramach dotacji z budżetu państwa na wydzielony rachunek bankowy realizatora, a w przypadku użytkownika samodzielnie zatrudniającego asystenta osobistego – na wydzielony rachunek bankowy użytkownika, • sfinansuje asystentom osobistym ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz od odpowiedzialności cywilnej w zakresie świadczenia asystencji osobistej, • będzie miał prawo żądania od asystenta osobistego i użytkownika dokumentów potwierdzających wykonywanie umowy o świadczenie asystencji osobistej, • zapewni wojewodom dostęp do systemu teleinformatycznego asystencji, • będzie przekazywał Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informacje o liczbie zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych lub do ubezpieczenia zdrowotnego asystentów osobistych w poszczególnych miesiącach oraz o poniesionych na ten cel wydatkach. <p>Na wstępie należy podkreślić, że wyżej wymienione, przewidziane w projekcie obowiązki Zakładu są całkowicie nowym zadaniem, o diametralnie innym charakterze niż dotychczas realizowane. Zakład nie posiada doświadczenia we wspieraniu osób niepełnosprawnych poprzez obsługę dotacji. Nie mamy w tym zakresie żadnych doświadczeń, zbliżonych procedur i komórek organizacyjnych, które realizowałyby podobne zadania. Wydaje się, że z naszej strony podjęcie się takiego zadania</p>	obsługi usługi asystencji osobistej.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>wymagało będzie zaprojektowania całkiem nowej struktury i procesu, co wiązać się będzie z ponoszeniem dodatkowych nakładów finansowych. Wstępnie można szacować, że powyższe oznaczałoby konieczność zatrudnienia od kilkunastu do kilkudziesięciu, a w przypadku większych aglomeracji nawet więcej pracowników na jeden powiat, co oznacza wzrost zatrudnienia o ok. 3 - 4 tys. pracowników (czyli ok. 10% wzrost kosztów funkcjonowania ZUS). Zadanie projektowe jest o tyle złożone, że projekt ustawy nie precyzuje w sposób pełny i wyraźny nakładanych na Zakład zadań oraz sposobu ich realizacji. Przedstawione m.in. w projektowanym art. 33 zadania wymagają odpowiedniego uszczegółowienia w przepisach merytorycznych ustawy, w sposób umożliwiający ich realizację z uwzględnieniem możliwości organizacyjnych Zakładu.</p> <p>Zakład Ubezpieczeń Społecznych deklaruje otwartość na ustalenie zakresu wsparcia organizacyjnego przy realizacji projektowanej ustawy. W naszej ocenie Zakład powinien pełnić wyłącznie rolę swoistego operatora finansowego, w zakresie przekazania ustalonych przez inny podmiot kwot wynagrodzeń na wskazane rachunki. Taki sposób realizacji zadania pozwoli na bezproblemowe i bezzwłoczne przekazywanie wynagrodzeń w ramach udostępnionego przez Zakład rozwiązania teleinformatycznego. W takim zakresie nadmiarowe będą m.in. przepisy dotyczące możliwości uzyskiwania przez ZUS dokumentacji, czy wyjaśnień w zakresie wykonywania umów dotyczących asystencji (art. 26 ust. 3 pkt 2) e, art. 33 pkt 4)</p>	
86.	36	Ust. 5	PFRON	Dane z rejestru, o którym mowa w ust. 1 udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.	Wyraz „Minister” jest napisany z wielkiej litery, a powinien być z małej.	Uwaga uwzględniona. Przepis zredagowano.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
87.	41	Ust. 1	RPO		Nie jest jasne czyje wynagrodzenie jest odniesieniem do wysokości kary.	Uwaga uwzględniona. Wskazany przepis został całościowo zmieniony.
88.	48	Ust. 4	PFRON	brak	Powtórzenie brzmienia z art. 33 pkt 2	Uwaga uwzględniona. Przepis przeredagowano.
89.	48		ZUS		<p>Finansowanie projektu – uwagi do art. 48 projektu.</p> <p>Projektowany przepis jest w naszej ocenie zbyt ogólny, mówi tylko o finansowaniu środków przeznaczonych na asystencję osobistą uzyskanych w ramach dotacji z budżetu państwa. Konieczne jest uwzględnienie w projekcie wszelkich wydatków ponoszonych w związku z realizacją asystencji osobistej. Projektowany przepis powinien stanowić kompletny katalog takich wydatków/kosztów. Przykładem jest wynagrodzenie dla asystenta samodzielnie zatrudnionego przez osobę z niepełnosprawnością, o którym mowa w art. 14 ust. 3 projektu ustawy albo składki na ubezpieczenia społeczne czy zdrowotne. Wpisanie wszystkich wydatków w art. 48 ust. 1 zniesie niepewność dotyczącą źródła ich finansowania. Dodatkowo należy wskazać kto, z jakiego tytułu i w jakim trybie (część budżetu państwa) będzie finansował wydatki na realizację asystencji osobistej (wymagana już na tym etapie aktualizacja uzasadnienia i OSR do aktualnej wersji projektu ustawy).</p> <p>Proponujemy nadanie art. 48 ust. 3 nowego brzmienia:</p> <p><i>„3. Realizacja asystencji osobistej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz koszty jej obsługi są finansowane z budżetu państwa.”.</i></p> <p>Dodatkowo w art. 48 należy dodać regulacje określające należne Zakładowi koszty obsługi zadania zleconego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 71 ust 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych:</p> <p><i>„3a. Koszty ponoszone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na realizację zadań wynikających z ustawy wynoszą 2% kwoty przeznaczonej na realizację asystencji osobistej.</i></p>	Uwaga w większości uwzględniona. Zasilenie Zakładu środkami z budżetu państwa w zakresie związanym z realizacją Ustawy o asystencji osobistej odbywać się będzie w ramach rozdziału klasyfikacji budżetowej tożsamego jak dla wydatków ponoszonych w ramach wypłat świadczenia wspierającego.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>3b. 60% kosztów, o których mowa w ust. 3a, przeznacza się na wzrost planowanego rocznego budżetu wynagrodzeń osobowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.</p> <p>3c. W trzech pierwszych latach obowiązywania ustawy koszty obsługi zadania, o których mowa w ust. 3a zostają powiększone o refundację wydatków ponoszonych przez Zakład na dostosowanie systemów informatycznych ZUS do obsługi zadania [względnie można wprowadzić przepis „(...) refundację wydatków ponoszonych przez Zakład na realizację zadania, o którym mowa w art. 34 ustawy].</p> <p>3d. Zwroty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 3a”.</p> <p>Ponadto określić należy szczegółowy tryb przekazywania środków z budżetu państwa, o których mowa w art. 48 ust. 1 i 3. Obecnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie otrzymuje wprost z budżetu państwa środków finansowych na wykonywanie swoich zadań. Główne źródła przychodów Zakładu to odpis z FUS i FEP oraz „wynagrodzenie” za wykonywanie zadań zleconych finansowanych w ramach części 73. Projektowany zapis art. 48 ust. 3 projektu ustawy przewiduje finansowanie środkami z budżetu państwa. W projektowanym ust. 5. dopuszcza się możliwość przeniesienia wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z projektu. Wobec czego pojawia się pytanie czy zasilenie Zakładu środkami z budżetu państwa odbywać się będzie w ramach oddzielnego rozdziału klasyfikacji budżetowej dedykowanego ZUS (w ujęciu podmiotowym)? Czy w ujęciu przedmiotowym dla wydatków budżetu państwa ujmowanych pod pojęciem np. asystencja osobista osób z niepełnosprawnością, która ewidencjonowana będzie w oddzielnym rozdziale w części 73?</p>	
90.	53		ZUS		Do art. 53 projektu.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>W ślad za uwagami do art. 48 projektu wskazujemy na potrzebę nowelizacji ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez dodanie w art. 76 nowego ust. 5 w brzmieniu:</p> <p><i>„5. Wydatki na wynagrodzenia i składki naliczane od wynagrodzeń Zakładu ustalane są w każdym roku odrębnie na podstawie aktualnych potrzeb, uwzględniających zwiększenie zadań, o których mowa w art. 71 ust. 1 i 2.”.</i></p> <p>Uwzględnienie powyższej propozycji pozwoli zagwarantować na poziomie nowelizowanej ustawy (niezależnie od przepisów innych ustaw nakładających na Zakład nowe zadania), możliwość zaplanowania na etapie prac nad projektem planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na kolejny rok, wyższego budżetu wynagrodzeń determinowanego wzrostem nakładanych na Zakład zadań wynikających z programów rządowych, niezależnie od wzrostu budżetu wynagrodzeń o określony wskaźnik, najczęściej pozwalający na zachowanie realnego poziomu wynagrodzeń). W przypadku przejęcia przez Zakład całkowicie nowych zadań taki sposób budżetowania, przy nie zmienionym poziomie obciążenia ZUS innymi obowiązkami wpływa na obniżenie realnych wynagrodzeń w ZUS, podczas gdy inne jednostki sektora finansów publicznych, które nie mają nakładanych nowych zadań, otrzymują środki na wzrost wynagrodzeń o taki sam procent jak Zakładzie. Proponowany przepis umożliwi Zakładowi zaplanowanie wzrostu wynagrodzeń w związku ze wzrostem odpowiedzialności, pracochłonności i zaangażowania pracowników Zakładu oraz konieczności zapewnienia i sfinansowania nowych/dodatkowych kompetencji niezbędnych do obsługi tych zadań. Należy również podkreślić, że zmniejszy opory załogi związane z przyjmowaniem przez Zakład nowych zadań do realizacji (nie będą się one powodowały obniżenia realnych wynagrodzeń pracowników Zakładu).</p> <p>Sygnalizujemy, że projektowane zmiany, dokonywane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, pociągają za sobą konieczność dostosowania rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20</p>	Przepisy zostały adekwatnie preredagowane.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					<p>grudnia 2020 r. w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów, w zakresie dodania nowego kodu tytułu ubezpieczenia dla asystentów osobistych.</p> <p>Powyższe zmiany pozwolą na realizację obowiązków informacyjnych.</p>	
91.	56		PFRON	<p>W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) w art. 12 w ust. 7 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:</p> <p>„8)asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością, o których mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...), towarzyszących osobie z niepełnosprawnościami.”.</p>	Projekt Ustawy posługuje się określeniem „osoby z niepełnosprawnościami”, a nie „osoby niepełnosprawne”. Tytuł Ustawy również wskazuje na osoby z niepełnosprawnościami.	Uwaga uwzględniona. Przepis wykreślono z ustawy w toku konsultacji międzyresortowych.
92.	61	Ust. 1 pkt 1-2	PFRON	– w celu dokonania oceny systemu świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami i przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii rozwiązań ustawowych umożliwiających rozwój świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży, w	Za liczbą „13” zamiast skrótu „rż” wyrazy „roku życia”. Tymi wyrazami posługuje się projekt ustawy.	Uwaga uwzględniona. Przepis został adekwatnie przeredagowany.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				tym objęcia prawem do asystencji osobistej dzieci przed ukończeniem 13 roku życia.		
93.	62	Ust. 1-2			Nie jest jasne, z jakich względów wyłącza się stosowanie prawa zamówień publicznych (powodów nie wskazano w uzasadnieniu).	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona w ramach uzasadnienia.
94.	63		PFRON		Przepisy dotyczące lat i punktów, od których Osób z Niepełnosprawnością może ubiegać się o usługę asystencji mogą powodować chaos i niezrozumienie. Dlaczego w 2026 – od 90 pkt, a w 2027 od 85? Chyba że przewiduje się rozpoczęcie realizacji zadania od 2026, a docelową wartość początkową 80 pkt przewiduje się od roku 2028. Wcześniej został przywołana ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Należy usunąć jej metryczkę.	Uwaga uwzględniona. Przepis przewiduje rozpoczęcie zadania od osób z grupy najbardziej potrzebującej wsparcia, a w kolejnych latach adekwatne poszerzanie grupy osób uprawnionych.
95.	65		RPO		Brak precyzyjnego wskazania od jakiej daty o ustalenie prawa do asystencji osobistej mogą ubiegać się grupy osób, które otrzymały poziom potrzeby wsparcia w przedziale 80 – 84 oraz 85 – 89, co może powodować nadmiar wniosków składanych do WZON i w konsekwencji przewlekłość postępowań dotyczących tych osób, które będą uprawnione do ubiegania się o asystencję od 2026 r. Efektem powyższego może być sytuacja niejednorodności rozpoznawania wniosków złożonych przez osoby nieuprawnione do ich złożenia, np. przed wyznaczonym terminem. Brak jest w przepisach czynności, do których podjęcia zobowiązany jest Zespół w takiej sytuacji, np. pozostawienia bez rozpatrzenia.	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestię zostały uzupełnione i doprecyzowane w ramach treści ustawy i uzasadnienia. Przepis przewiduje rozpoczęcie zapewniania asystencji osobistej od osób z grupy najbardziej potrzebującej wsparcia, a w kolejnych latach adekwatne poszerzanie grupy uprawnionych.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
96.	66		RPO		Podobne rozwiązanie zastosowano w ustawie o świadczeniu wspierającym, jednak z uwagi na liczbę wniosków skala opóźnienia w orzekaniu o potrzebie wsparcia jest ogromna. Brakuje przepisu szczególnego dotyczącego możliwości przedłużenia terminu rozpoznania wniosku. Dodatkowo przy przedłużaniu orzeczeń o stopniu niepełnosprawności również wskazano możliwość złożenia wniosku nie wcześniej niż 2 miesiące przed upływem terminu ważności posiadanego orzeczenia. W kontekście opóźnień taki termin może okazać się niewystarczający.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Ze względu na wspomniane doświadczenia z wdrożeniem ustawy o świadczeniu wspierającym, zagwarantowano środki na powiększenie liczby zatrudnionych w zespołach orzecznich. Korekcje uległ również (w nowej numeracji) art, 15, który brzmi: Kolejna decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej może zostać wydana na wniosek złożony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja. Decyzja ta staje się wykonalna bezpośrednio po upływie okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja.”</p>
97.	71		ZUS		<p>Do art. 71 projektu.</p> <p>Realizacja projektowanej ustawy w terminie zaproponowanym w projekcie nie jest możliwa, ze względu na konieczność zapewnienia funkcjonalności systemów informatycznych Zakładu, umożliwiającej prawidłową realizację omawianych przepisów. Wprowadzenie proponowanych zmian będzie wymagało modyfikacji systemów informatycznych Zakładu i przetestowania nowej funkcjonalności przed jej wdrożeniem. Z</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Ze względu na prawidłową realizację asystencji osobistej przesunięto termin rozpoczęcia świadczenia usługi asystencji na wrzesień 2026. Jednocześnie, ze względu</p>

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
					uwagi na powyższe niezbędne jest zapewnienie co najmniej 12 miesięcznego okresu <i>vacatio legis</i> . Powyższa uwaga dotyczy w szczególności systemu obsługującego asystencję osobistą.	na konieczność wcześniejszego udostępnienia systemu pozwalającego wnioskować o asystencję, <i>vacatio legis</i> dla całości ustawy pozostaje bez zmian.
98.	Uzasadnienie	Str. 1	PFRON	Usługa asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami ma na celu aktywne włączenie i pełny udział tych osób w życiu społecznym oraz zawodowym – na równi z innymi osobami. Usługa polega na indywidualnym wsparciu tych osób w wykonywaniu codziennych czynności, których osoby te nie mogą realizować samodzielnie.	Uproszczenie zapisu w akapicie pierwszym w zdaniu drugim.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało przeredagowane w zaproponowany sposób.
99.	Uzasadnienie	Str. 1	PFRON	Istniejące do tej pory rozwiązania nie zapewniają trwałych i powszechnych warunków realizacji takiej usługi, ponieważ mają one charakter konkursowy lub tylko regionalny oraz podlegają ograniczeniom czasowym.	Akapit drugi zdanie pierwsze. Uwzględnienie charakteru czasowego wynikającego z realizacji usług AON w trybie projektowym.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało zredagowane w zaproponowany sposób.
100.	uzasadnienie	Str. 1-2	PFRON	Dotychczas usługi asystencji osobistej były realizowane głównie w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” finansowanego z Funduszu Solidarnościowego oraz ze środków PFRON w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.), co nie zapewniało ciągłości i powszechności tego wsparcia.	Uzupełnienie sposobu realizacji usług asystencji osobistej.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało zredagowane w zaproponowany sposób.
101.	uzasadnienie	Str. 2	PFRON	Sprawia, że wspieranie osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym	Propozycja korekty brzmienia pod względem dostępności dla czytelnika.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				staje się główną, a często – z konieczności – jedyną rolą społeczną osób, które zapewniają opiekę (zazwyczaj kobiet).		Uzasadnienie zostało przeredagowane pod kątem przejrzystości i dostępności dla czytelnika we wzmiarkowanym zakresie.
102.	uzasadnienie	Str. 3	PFRON	Od roku 2019 realizowany jest przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”, zwany dalej „Programem”. W ramach Programu ogłaszane są roczne nabory wniosków i ofert dla jednostek samorządu terytorialnego (gminy i powiaty) oraz organizacji pozarządowych.	Akapit trzeci. Uproszczenie brzmienia pod względem dostępności dla czytelnika.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało zredagowane w zaproponowany sposób.
103.	Uzasadnienie	Str. 4	PFRON	W 2025 r. będzie to około 250 podmiotów.	Akapit ostatni na str. 4, zdanie ostatnie. Proponuje się usunięcie nawiasu, ponieważ w chwili skierowania projektu do konsultacji oba nabory (dla jst i ngo) zostały rozstrzygnięte.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało zredagowane w zaproponowany sposób.
104.	uzasadnienie	Str. 6	GUS	Dlatego też kluczowe znaczenie ma zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy wśród grup o najniższych wskaźnikach zatrudnienia, takich jak osoby z niepełnosprawnościami (luka w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami wynosiła w 2022 r. 31,3 pp., znacznie powyżej średniej unijnej wynoszącej 21,4 pp.) i kobiety (w 2023 r. różnica w poziomie zatrudnienia mężczyzn i kobiet w wieku 20-64 lata w Polsce wynosiła średnio 11,8 pp., a w grupie wiekowej 55-64 l. – 23,3 pp.).	Precyzyjniejsze wskazanie grup wiekowych kobiet i mężczyzn, między którymi istnieje różnica w poziomie zatrudnienia.	Uwaga nieuwzględniona. Argumentacja uzasadnienia odnosi się do szerokiego przekroju społecznego, ponieważ projektodawca jest przekonany, że projektowana zmiana będzie dotyczyła szerokiego przekroju wiekowego, jeśli chodzi o osoby podejmujące pracę asystenta.
105.	uzasadnienie	Str. 8	PFRON	W roku 2024 widzimy dynamikę wzrostu i szacujemy, że liczba asystentów wynosiła ok. 45 tys.	Akapit drugi na str. 8. W chwili opiniowania dokumentów jest już 2025 r. więc szacunki co do r. 2024 powinny być przywołane w czasie przeszłym.	Uwaga uwzględniona.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
						Uzasadnienie zostało przerezagowane w zaproponowany sposób.
106.	uzasadnienie	Str. 8	PFRON	Mając na uwadze powyższe, podkreślenia wymaga fakt, że przez wszystkie lata realizacji programów finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego (FS) nie występował problem polegający na niewystarczającej liczbie asystentów osobistych.	Akapit trzeci na str. 8. To zdanie nie jest prawdziwe. Liczne ngo twierdzą, że brak osób do świadczenia takich usług. W Warszawie w 2024 r. usługa była realizowana tylko dla OzN, które wskazały swojego asystenta. CUS nie miał w zasobach osób, które taką usługę mogły realizować. Skutek – OzN, które nie wskazały „swoich asystentów”, innych z miasta nie dostały.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało poprawione w związku ze wskazanym błędem w stanie faktycznym.
107.	uzasadnienie	Str. 9	PFRON	Asystencja osobista to usługa wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności dnia codziennego, których samodzielnie nie jest w stanie wykonywać.	Pierwszy akapit. Modyfikacja zapisu.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało zrezagowane w zaproponowany sposób.
108.	uzasadnienie	Str. 10	PFRON	<ul style="list-style-type: none"> w wieku 18-65 lat, posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które uzyskają w skali poziomu potrzeby wsparcia łącznie co najmniej 70 punktów, 	<p>Pierwszy akapit i pierwsze wyliczenie.</p> <p>Ujednolicenie przepisu z przepisaniem o świadczeniu wspierającym. Osoby uzyskujące obecnie poniżej 80 pkt również w określonym zakresie potrzebują wsparcia AAON, szczególnie mieszkające samodzielnie. Może być w mniejszym zakresie, ale nie powinniśmy stosować tak wygórowanej punktacji w projektowanej ustawie.</p>	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na ograniczenia budżetowe oraz różnicę pomiędzy 70 a 80 pkt w funkcjonowaniu na dzień dzisiejszy wsparcie dla osób ocenionych między 70 a 80 pkt proponujemy pozostawienie dla części osób w tym przedziale możliwości korzystania z asystencji projektowej. Umocowanie ustawowe tej formy wsparcia znajduje się w projektowanym artykule 61.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
109.	uzasadnienie	Str. 10	RPD		Brak uzasadnienia w odniesieniu do przyjętej dolnej granicy wieku osób małoletnich uprawnionych do ubiegania się o asystencję osobistą	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało uzupełnione we wzmiarkowanym zakresie.
110.	uzasadnienie	Str. 11	PFRON	W skład Zespołu ustalającego prawo do asystencji osobistej będą wchodziły co najmniej dwie osoby w tym osoba z niepełnosprawnością zbliżoną do niepełnosprawności osoby składającej wniosek.	Piąty akapit na str. 11. Korekta stylistyczna pod względem dostępności dla czytelnika.	Uwaga uwzględniona. Ze względu na zmianę brzmienia ustawy oprócz redakcji stylistycznej wprowadzono zmiany merytoryczne.
111.	Uzasadnienie	Str. 12	PFRON	Osoba z niepełnosprawnością będzie mogła korzystać z usług jednego asystenta w tym samym miejscu i czasie.	Akapit piąty. Zapis, że OzN będzie mogła korzystać z kilku asystentów w tym samym miejscu i czasie jest nieprecyzyjny. Co to znaczy kilku i dlaczego kilku? Może to również spowodować zmniejszenie lub brak dostępnych asystentów dla innych OzN – nierówny dostęp do usługi.	Uwaga nieuwzględniona. Uzasadnienie zostało uzupełnione we wzmiarkowanym zakresie.
112.	Uzasadnienie	Str. 14	PFRON	Wsparcie przez asystenta osobistego	Ten śródtytuł nie dotyczy wsparcia dla asystenta osobistego.	Uwaga uwzględniona. Przeredagowano uzasadnienie.
113.	Uzasadnienie	Str. 16	PFRON	Asystencja osobista nie może być wykonywana jednocześnie:	Proponuje się dodać do katalogu zamieszkanie w WSM, gdzie na daną OzN, prowadzący WSM dostanie środki w ramach programu PFRON „Finansowanie funkcjonowania wspomaganych społeczności mieszkaniowych”.	Uwaga nieuwzględniona. Niejasna jest argumentacja dla uwagi w kontekście m.in. docelowego sposobu funkcjonowania WSM.
114.	Uzasadnienie	Str. 18	PFRON	Brak propozycji	Postulat doprecyzowania uzasadnienia – jakie szkolenia mają być organizowane przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych i dla jakich OzN?	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało przeredagowane.
115.	Uzasadnienie	Str. 18	PFRON	<ul style="list-style-type: none"> zapewnia doradztwo wzajemne – polega ono na otrzymaniu wsparcia od 	Literówka – zamiana wyrazu „ma” na wyraz „na”, wykreślenie również, to wynika z treści zdania.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało przeredagowane.

Lp.	Artykuł	Ustęp/punkt/litera/tiret	Organ	Proponowana treść	Uzasadnienie dla zmiany	Stanowisko MRPiPS
				innej osoby z niepełnosprawnością, która korzysta w asystencji osobistej,		
116.	OSR	Str. 6	PFRON	<p>Ostatni punkt wyliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowanie wymagań oraz możliwości w zakresie uzyskania szkoleń specjalistycznych przez asystenta osobistego. 	Kropka na końcu zdania.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało przeredagowane.
117.	OSR	Str. 9	PFRON	Ostatni akapit drugie zdanie „Dodatkowo, w (...)”	Brak odstępu przez literą „w”.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało przeredagowane.